

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO
TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 032878.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

NAROVNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2,50 USA-Dolarjev.

AÑO (Leto) IX. BUENOS AIRES, 2 DE SEPTIEMBRE (SEPTEMBRA) DE 1938 Núm. (Štev.) 86

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

OB SPOMINU BAZOVIŠKIH ŽRTEV

V torek bo osem let, ko so na Bazovici pri Trstu padli štirje izmed petero največjih mučnikov naše narodne manjšine na Primorskem. Padli so, zadeti od fašističnih krogelj, kot heroji v borbi za našo svobodo.

Nikoli ne bomo pozabili njih mučniške smrti in mlade krvi prelite za nas. Pozabili jih ne bomo, ker jih ne moremo in ne smemo. Njih smrt je vtisnila krvavi pečat naši borbi, ki zahteva osvete in pravice. Zato bomo z leta v leto, dokler ne dosežemo naših pravic, bodrili naše zasluženo ljudstvo, naj vztraja, kjerkoli se nahaja, doma ali v tujini, dokler slednjic ne doseže zmage, svobode in pravice.

Dosegli pa bomo svobodo prej ali slej, o tem smo trdno prepričani, kajti naš narod se zna boriti s srcem in razumom ter s silno samozavestjo, ki je v danih razmerah edino uspešno orožje.

Neverjetno je, kako silne žrtve za zgolj obstoj doprinaša naš narod in kako veliko je njegovo samozatajevanje. Vendar ne kloni. Točno pozna mo razmere našega naroda doma in vemo, da se ni stališče naše narodne manjšine v ničemer spremenilo, od tedaj, ko so nas s silo odrezali in brez naše vednosti od našega narodnega telesa, in od tedaj, ko smo prvi začeli zapuščati rodno grudo ter se podali v tujino, da iz tujine podpremo naše v borbi. Niti raznarodovalne šole, ki so v vsakem najmanjši vasi, niso dosegle nobenega uspeha. Naši mladežniki so danes prav tako zavedni kot so bili oni pred dvajsetimi leti. Četudi slovenskih šol naša mladina ni mogla obiskovati, marveč je bila prisiljena iti skozi potujočevalnice ter ni imela prilike čitati slovenskih listov in knjig, je vseeno ohranila slovensko besedo, ki jo bo ohranil naš narod in roda v rod, ker drugače biti ne more.

Medtem ko naš narod doma molče trpi ter nosi v srcu svojo bol in gorje, mi v tujini glasno govorimo v našem neresenem vprašanju ter zahtevamo pravic, ki nam po vseh naravnih zakonih grede. Tudi naša bivša poslanca v rimskem parlamentu, Vilfan in Besednjak, sta bila oni tedaj na zborovanju, ki so ga sklicali zastopniki vseh narodnih manjšin. Naj se to vprašanje kolikor hoče potiska v ozadje, bo vedno znova rinilo v ospredje. Zato ga bo treba hočeš nočeš enkrat za vselej rešiti.

Nekatere države in v prvi vrsti ravno slovanske: Rusija, Jugoslavija in češkoslovaška so dale svojim narodnim manjšinam vso svobodo, ki jim gre. Niso pa tega nikoli napravile bivša Avstrija in sedaj Nemčija in najmanj pa Italija, ki je z vsemi sredstvi skušala naš narod asimilirati, da bi lahko nekega dne izjavila: V italijanskih mejah živijo samo Italijani, če kdo ne veruje naj pride pogledat. Za tem je stremela vsa fašistična politika. In kot smo zgoraj povedali ter lahko vsak dan vsemu svetu dokažemo in bo tako tudi v bodoče, se ni fašistična name-ra niti najmanj posrečila in se ne bo, dokler bo naš narod živel.

In živel bo, kajti po vojni se je iz tisočletnega spanja zbudil ves veliki slovan, ki igra danes odločilno vlogo ne samo za svojo bodočnost marveč za ves svet. Čeprav je neslovanski slovenski greh, ki se je že večkrat maščeval nad nami, imamo vendar ravno ta čas lepo priliko občudovati slovansko vzajemnost ko se gre za usodo češkoslovaške. Čim večja je nevarnost, tem bliže smo si. Čim huji je pritisk, tem jačji je odpor. In to ne velja samo za slovanske narode, marveč tudi za nas Primorce, ki smo vkljub velikanski premoči ostali nepremagljivi, čeprav

Resni dogodki v Evropi

NEMCIJA IMA POD OROŽJEM POLDRUG MILLJON MOŽ IN MNOGI SUMIJO, DA PRIPRAVLJA VPAD V ČEŠKOSLOVAŠKO — ANGLIJA SI PRIZADEVA PREPREČITI IZBRUH VOJNE — PET DRŽAV JE BAJE IZJAVILO NEMCIJI, DA BODO STOPILE NA STRAN ČEŠKOSLOVAŠKE, ČE BO NAPADENA

Nova vojnanevarnost preti Evropi — to je vsebina dolgih poročil, ki jih v teh dneh prejemajo listi vsega sveta iz evropskih političnih središč. Napetost, ki je nastala med češkoslovaško in Nemčijo, odkar se je berlinska vlada začela vmešavati v sudetsko vprašanje, se je v zadnjih tednih močno poostriala. Kampanja, ki jo vodi nacistično časopisje proti praški vladi postaja vse ostrejša ter iz ziva s češke strani razumljivo reakcija, radi česar se duhovi še bolj vznemirjajo; sudetska stranka je svoje pristahe odvezala obljube discipliniranosti, jih pozvala, naj "sami skrbijo za svojo varnost", ter s tem povečala možnost nevarnih incidentov; z rezervisti, ki so bili poklicani pod orožje, ima Nemčija sedaj pripravljenih poldrug milijon ljudi za vojaške vežbe, ki se pa kaj lahko spremene v bolj resno zadevo. Ta velika vojska povzroča evropskim diplomatom resne skrbi, ker predstavlja pač nekaj Damoklejev meč, ki lahko danes, jutri pade na češkoslovaško.

Dogodki, ki so se odigrali v preteklih dneh, niso obetali nič dobrega in če se je situacija v zadnjem hipu izboljšala, je treba priznati, da se je to zgodilo po zaslugi Anglije. Londonska vlada je baje po svoji obveščevalni službi izvedela, da se Nemci res pripravljajo za vpad v češkoslovaško. Heinleinov poziv Sude-tom, naj se "sami branijo", se je upravičeno tolmačil kot poziv nemški manjšini v češkoslovaški, naj izvaja incidente, ki bi intervencijo nemške vojske vsaj pred javnostjo v nemškem rajhu opravičili. Nacistični listi so mnogo pisarili o "krvavem češkem terorju" v sudetskih krajih, izmišljujoč si grozodejstva z namenom, da "pripravijo duhove".

O naklepih, ki so se kovali v njeno škodo, je bila obveščena tudi češkoslovaška in ker je bilo gotovo, da se praška vlada ne bo vdala nemškemu pritisku tako, kakor se mu je vdal Sušnik na Dunaju, je bilo samo po sebi razumljivo, da bo prišlo do spopada med rajhovsko in češkoslovaško vojsko. Če bi češkoslovaška bila osamljena, bi se dolgo, vkljub junatstvu in pripravljenosti svoje vojske, ne mogla upirati nemškemu pritisku s severa, zapada in juga in v Londonu bi se najbrž radi tega ne razburjali preveč. Angleži, vodilni del svetovnega britanskega imperija, imajo gotovo več smisla za velike državne formacije nego za male države. To se je pokazalo tudi ob priliki priključitve Avstrije. Stvar se je izvršila brez komplikacij in v Londonu niso na noben način pokazali, da jim ni všeč.

V slučaju češkoslovaške pa je položaj popolnoma drugačen. Češkoslovaška vlada je nedvoumno povedala,

da se bodo Čehi in Slovaki do zdajnjega moza borili za svojo neodvisnost in težko priborjeno svobodo. In, kar je še bolj važno, češkoslovaška ni osamljena. Ima vojaške pogodbe s Francijo in Rusijo ter ima hrbet napram Madžarski zavarovan s pogodbo Male antante. Zato je bilo pričakovati, da se bodo topovi sprožili tudi drugje, če bo začelo bobnati na češkoslovaško-nemški meji, in nevarnost splošne evropske vojne je bila velika.

Take vojne pa Angleži nikakor ne žele, posebno sedaj ne, ko njihov oboroževalni program še ni izvršen. In zato so se resno lotili dela, da preprečijo nemški vpad v češkoslovaško in s tem usodopolne zapletljajev v Evropi. Mnogokrat so Angleži morali poslušati očitke, da je svetovna vojna izbruhnila zato, ker niso jasno povedali takoj v začetku, da bodo nastopili proti Nemčiji, če bo stopila na stran Avstrije. Te napake sedaj niso hoteli ponoviti. Na nedvoumen način so obrazložili v Berlinu, pa tudi v Angliji z govorom ministra J. Simona, da Velika Britanija ne bo ostala nevtralna, če Nemčija napade češkoslovaško. Obenem so iz Londona razširili vest, da se bodo še štiri druge države potegnile za češkoslovaško, če pride do krize: Francija, Rusija, Jugoslavija in Rumun-ska. Londonska vlada je hkrati smatrala za potrebno dati svojim besedam poseben poudarek tudi s tem, da je na severu koncentrirala svoje atlantiško vojno brodoge "za običajna vežbanja".

Ta jasna opredelitev londonske vlade je — tako vsaj izgleda — razčistila položaj. Zelo malo verjetno je, da bi se Hitler spustil v tako nevarno pustolovščino, kakor so mu jo Angleži nazorno naslikali. Vojna ne-

varnost, ki je v resnici obstojala, je odstranjena in Hitler se bo pač moral odpovedati svojim načrtom glede češkoslovaške — vsaj za sedaj. Samo blaznost bi mogla povzročiti drugačen razvoj dogodkov.

In tako se bo ustvaril predpogoj za ureditev takozvanega "sudetskega vprašanja", ki ni tako zamotano, kakor bi nemški listi radi dokazali.

Nobena narodna manjšina na svetu nima tako velikih pravic, kakor jih imajo Nemci v češkoslovaški. Sude-tov je nekaj čez tri milijone, Nemcev v Poljski en milijon, v Jugoslaviji pol milijona, na Madžarskem pol milijona in v Italiji četrta milijona. Kako se godi nemški manjšinam izven češkoslovaške? V Italiji in Madžarski nimajo Nemci niti enega samega zastopnika v parlamentu, v Poljski imajo dva senatorja, v Jugoslaviji dva poslance, v češkoslovaški pa 70 poslancev in 36 senatorjev! V Italiji nimajo Nemci niti ene svoje šole, v Madžarski jih imajo 46, v Jugoslaviji 162, v Poljski 514, v češkoslovaški pa 5.293 šol, univerzo, dve tehnični šoli, konservatorij in celo vrsto strokovnih šol! Na vsaka 102 otroka imajo Nemci v češkoslovaški po eno šolo, dočim se v Nemčiji sami morajo zadovoljiti z eno šolo na vsakih 150 otrok! V Italiji nimajo Nemci niti ene same kulturne organizacije, na Madžarskem imajo eno, v Jugoslaviji 45, iz Poljske ni podatkov, v češkoslovaški pa imajo 2.237 državnih kulturnih organizacij poleg velikega števila zasebnih! In takih primerov bi mogli naštevati še več, zadostujejo pa že navedeni primeri za dokaz, da je berlinska vlada sudetsko vprašanje umetno napihnila in da pri tem prav gotovo ni imela samo namena pomagati Sude-tom do še večjih pravic.

BIVŠI MINISTER PRIETO JE GOVORIL O POLOŽAJU ŠPANJE

Ob priliki petdesetletnice ustanovitve socialistične stranke v Španiji je govoril bivši obrambni minister Indalecio Prieto, ki je ožigosal nevtralnost demokratičnih držav, medtem ko fašistične države odprto zaglagajo z vojnim materijalom in vojaški generala Franca.

Dejal je med drugim: Skozi dve leti nisem spregovoril javne besede na ljudstvo. Sedaj pa spet spregovorim iz ljubezni do Španije, do tiste Španije, ki trpi in umira za svojo svobodo. Iz gotovih okoliščin ne morem povedati vse kot bi rad in mi leži na srcu. Ponavljam pa lahko, da se v mojih slutnjah nisem motil, ko sem pred dvema leti dejal, da bo vojska dolga in krvava. In tako se je tudi zgodilo.

Nadaljeval je, da se mu zdi nerazumljivo zadržanje Anglije, ko ji tako tebi nič meni nič potaplja ladje in pobijajo mornarje. Nerazumljivo, da se mu zdi tudi zadržanje Francije, ki se tako krčevito oklepa vseh iniciativ Anglije. In še najbolj nerazumljivo da se mu zdi zadržanje tujezemskih socialistov in drugih levičarskih strank, ki tudi podpirajo vmešavanje ko imajo vendar na dlani, da se tega fašisti ne drže.

Zgleda, je nadaljeval, da niti Franciji niti Angliji ni mnogo na tem, kako izpade državljanska vojna v Španiji, da bi morali znati, da boče Italija s pomočjo generala Franca zavladati na Sredozemskem morju. Franco že sedaj dolguje Italiji in Nemčiji več kot more imeti Španija

Reorganizacija vlade dr. Stojadinovića

Dne 26. avgusta je bil objavljen ukaz kraljevskih namestnikov, s katerim so bili imenovani naslednji novi ministri:

Poslanec Nikola Kabalin za ministri-trgovine in industrije, kot naslednik g. Milana Vrbanića, ki je podal ostavko;

Predsednik splitske občine g. Mirko Buijić je bil imenovan za ministra telesne vzgoje na mesto g. Vjekoslava Mjetića;

General Milutin Nedić, dosedanji načelnik generalnega štaba, je bil postavljen za ministra vojne in mornarice na mesto generala Ljubomira Marića.

To je šesta reorganizacija kabineta, odkar je dr. Stojadinović predsednik ministrskega sveta. V političnih krogih pravijo, da sta general Marić in g. Miletić zaradi zdravja že prej nameravala odstopiti in se je torej preureditev vlade pričakovala. Z druge strani zagotavljajo, da bo s to novo reorganizacijo okrepjen položaj vlade za volitve, ki se bodo vršile menda prihodnje leto. Politika vlade ostane ista kot doslej.

Po blejski konferenci

Sklep blejske konference Male antante, da se Madžarski prizna pravica oboroževanja in se torej razveljavijo vojaške določbe Trianonske pogodbe, je naredil povsod najboljši vtis, ker se ta korak zastopnikov češkoslovaške, Jugoslavije in Rumun-ske smatra kot zelo važen za okrepitev miru v Podonavju. Madžarska se je tudi že dogovorila z Jugoslavijo in Rumunsko glede svojih narodnih manjšin v obeh državah, ureditev tega vprašanja s češkoslovaško pa zavisi od rešitve sudetskega problema, ker je pač razumljivo, da bodo skušali Madžari zagotoviti svojim rojakom v češkoslovaški enake pravice, kakor jih bodo dobili Nemci.

Važnost zaključkov blejske konference je tem večja, ker v dobro poučenih krogih zagotavljajo, da ni Madžarska prevzela nobenih novih obveznosti napram Nemčiji, ko se je tam mudil v obiskih regent Horty.

kredita. Španijo bi moral dati na hipoteko, če bi jo on dobil v oblast.

Republikanska Španija pa je sedaj še vse obveznosti pošteno poravnala. Nam ni še nobeden nič daroval, marveč smo vse plačali v zlatu. Ena sama postavna vlada je v Španiji in ta je republikanska, ki jo bo narod, ko bo enkrat konec vojne, spet lahko ovrgel, če se mu bo zdelo potrebno.

Glede pisanja onih listov v inozemstvu, ki so nasprotni republikanskemu režimu ter pišejo svojim čitateljem, da je republikanska vlada v rokah rdečih, je dejal Prieto, da je to grda laž, kajti v vladi ni nobene-ga anarhista, sindikalista ali socialist. Kar se tiče vere je dejal, da on ni član katoliške cerkve, vendar da prizna veliko samozavest in hrabrost Vaškov v boju s Frankovimi fašisti, a da mu je znano tudi, kako je cerkev potom svojih višjih poglavarjev podpirala duhovnike in ti ljudstvo, proti republikancem.

Govor bivšega ministra je bil zelo aplavdiran ter je bil na tribuni poleg njega tudi ministrski predsednik Negrin in drugi člani vlade.

Kot poročajo se pripravlja Franco za veliko ofenzivo, ki bi se izvršila še pred zimo, a na to se pripravljajo tudi republikanci, ki so po nekaterih krajih že pričeli s proti napadi ter zavzeli nekatere točke.

v suženjstvu. Prišel pa bo dan, in še prav kmalu, ko bo slovanska vzajemnost dovolj silna in odločujoča v mednarodnem pravu, ki bo tudi nam, morebiti samo z besedo, izvojevala svobodo.

Do takrat pa bo morebiti padla še kaka žrtev, saj ta čas umirajo naši fantje tudi v Španiji in bodo morda morali še kje drugje krvaveti, predno bo zaorila naša pesem svobodna in čista po naših krajih in bo spet slišati svobodno našo besedo. Ne strahimo se boja. Čimtežje bomo priborili svobodo, temlepše jo bomo znali ceniti.

Pogum narodu v borbi in slava mučnikom!

Argentinske vesti

CHACOVSKI MIR

IZMENJAVA RATIFIKACIJ MED PARAGUAYEM IN BOLIVIJO

V ponedeljek se je odigral zadnji prizor dolgotrajnih pogajanj, ki so se vršila v Buenos Airesu z namenom, da se med Bolivijo in Paragwayem sklenuje mir. Kakor je znano, sta obe državi ratificirali mirovno pogodbo in v ponedeljek so zastopniki Bolivije in Paragwaya izmenjali ratifikacijske listine pred mirovno konferenco.

Mir je torej sklenjen in v kratkem se bodo vzpostavili redni diplomatski odnosi med obema državama. Zastopniki paragwaye in bolivijanske vlade so se zahvalili Argentini za njena uspešna miroljubna prizadevanja in vesti i z obeh prizadetih držav zagotavljajo, da je ljudstvo zelo zadovoljno, da se je spor končno rešil po tem je pač sklepati, da je bila chacovska vojna delo hujskačev in da je ljudstvo samo ni maralo.

GOBAVOST V ARGENTINI

Po statistiki zdravstvenega urada je v Argentini 3537 gobavev. Leta 1933 je bilo teh nesrečnežev le 2919. Število gobavih se je tedaj zvišalo za 618.

PETROLEJSKI VRELEC V PROVINCI JUJUY

V okraju Morality, province Jujuy, so izsledili nov petrolejski vrelc. Tja je že odpotovala tehnična komisija, ki je vrelc preiskala ter ugotovila, da je močan in vsebuje nafto do bre kakovosti.

TEGOVINSKA POGODBA MED ARGENTINO IN POLJSKO

V sredo je bila podpisana v zunanjem ministrstvu trgovinska pogodba med Argentino in posebnimi odposlanci poljske vlade. Pogodba določa razne trgovinske ugodnosti obeh državama.

Proslava Zedinjenja in 20-letnice Jugoslavije

V četrtek 25. avg. se je vršil drugi sestanek meddržavnega odbora, ki ima nalogo, da pripravi vse potrebno za to važno proslavo. Sestanek so se udeležili delegatje 12 držav. Prihodnji sestanek bo v soboto 3. septembra.

PREDAVANJE NA DOCK SUDU

Povodoma rojstnega dne našega kralja Petra II. bo imel v nedeljo 4. sept. ob 2 uri popoldne gosp. J. De-frančeski predavanje za telovadce. Po predavanju pa se bo vršila čajanka, katero priredi naraščaj Sokola Dock Sud-Boea svojemu načelniku br. Vjeku Maričiću za njegov rojstni dan. Predavanje in čajanka bosta v društvenih prostorih, ulica Vienna 1484 na Dock Sudu.

JUGOSLOVANSKA KOLONIJA BO IMELA SVOJO ZASTAVO

Članice našega marljivega društva Sokola Dock Sud-Boea so sklenile nabaviti jugoslovanski koloniji zastavo. V ta namen so tudi že začele zbirati prispevke. V nedeljo so imele tudi rodoljubne izseljenke sestanek, na katerem so poročale o uspehu nabiralne akcije. Ta je bil tako povoljen, da se bo zastava dala napraviti že v najkrajšem času ter se bo njeno razvitje izvršilo na proslavi 20-letnice Jugoslavije, ki se bo vršila 3. decembra v dvorani Principe Jorge.

Slavnostna maša

Povodoma rojstnega dneva kralja Petra II. se bo vršila v nedeljo 4. septembra ob 10. uri dop. slavnostna

in sicer v ruski cerkvi, ulica Brasil 315. Cerkevno opravilo bo opravil vodja pravoslavne cerkve, gosp. Kont. Izrastov.

Tema slavnostnima mašama bodo

Kralj Peter II. ob njegovi petnajstletnici

maša za katoličane v cerkvi "Santisimo Sacramento", ulica San Martin 1040 (dve kvadri od Retira). Maševal bo g. Hladnik.

Ta dan ob 11. in pol pa se bo vr-

PREKOANDSKA ŽELEZNICA PREŠLA V LAST DRŽAVE

Že nekaj let so se vršila pogajanja med lastniki prekoandske železnice in Argentino za odkup te železnice. O tej zadevi so se bile že pod prejšnjim predsednikom gen. Justom vršile debate v parlamentu. Zadnje čase pa je stvar že tako dozorela, da je parlament sklenil to zadevo čimprej zaključiti. Razpravljanje v zbornici je ugodno napredovalo, ker ni bilo nobene parlamentarne skupine, ki bi tej nameri nasprotovala.

Na seji, ki se je vršila prejšnjo sredo, je zbornica načrt sprejela in tako je prišla ta železnica v posest države. Država bo takoj začela s popravilom proge, ki je bila radi povodnji razdrta. Zopetna vzpostavitev prekoandske železniške zveze bo velike važnosti za Argentino kakor tudi za Chile.

Drugi dan je kongres razpravljal o centralni cordobski železnici, ki jo tudi ima kupiti Argentina. Debata o tej železnici se še nadaljuje.

DR. ALVEAR V PROVINCI TUCUMAN

Dr. Alvear, vodja radikalov, se je v četrtek odpeljal v Tucumán, kjer ima sedaj posvetovanja z voditelji tamošnjih radikalov za volitve, ki se bodo vršile 16. oktobra.

šilo bogoslužje tudi za pravoslavne prisostvovali kr. poslanik gosp. dr. Izidor Cankar z osebjem poslanstva, predstavniki argentinskih oblasti, člani diplomatskega zbora in jugoslovanski izseljenci.

Argentina zaprla vrata

Poročali smo že o novih omejitvah, ki jih je argentinska vlada določila glede priseljevanja in ki imajo stopiti v veljavo 1. oktobra t. l. Nove določbe so tako stroge, da bo odslej zelo težko dobiti dovoljenje za vselitev v Argentino.

Pretekli dne pa je vlada ukazala ravnateljstvu za priseljevanje, naj sploh ukine izdajanje dovoljenj vse do 1. oktobra, ko stopijo v veljavo zgoraj omenjene omejitve. Samo taki priseljenci, ki so se že vkrcali, bodo še smeli priti v deželo in vpoštevati se bo tudi položaj onih, ki so že kupili vozne listke ter so nameravali odpotovati semkaj. Za vse druge pa je Argentina vse do 1. oktobra zaprla vrata. Vlada utemeljuje svoj novi sklep z dejstvom, da so se prošnje za vseljevanje preveč pomnožile v zadnjem času in se je radi tega bati prevelikega pritoka tujcev, kar bi moglo povzročiti brezposelnost.

Nekateri menijo, da je to le deloma res ter da so nove ukrepe narekovali predvsem drugi razlogi. Gre se za žide iz Avstrije in Nemčije, ki bi baje radi v velikem številu prišli

živet v Argentino, kjer je pa njihovih verskih bratov itak menda že povsem zadostna množica.

Naj bo kakorkoli, gotovo je le to, da bo odslej precejšen problem dobiti dovoljenje za stalno naselitev v Argentini. Nekateri očitajo vladi, da je v tem pogledu segla predač ter da so njeni ukrepi celo protustavni, ker po argentinskem osnovnem zakonu ni dovoljeno ovirati priseljevanja ljudi iz Evrope.

KOBILICE POŽIRAJO TUDI DENAR

Kobilice, ta huđa šiba, ki večkrat tepe argentinsko poljedelstvo, so tudi za državo blagajno nevarne živalice, kakor nas lahko prepriča dejstvo, da bo letos država izdala celih deset milijonov pesov za organizacijo boja proti njim.

VLADA HOČE VARČEVATI

Bivši vladi očitajo, da je bila preveč optimistična kar se državnih financ tiče, da je na gospodarsko izboljšanje gledala s povečevalnim steeklom in da je zato bila v državni upravi vse prej ko varčna. Radi tega pa ima seveda sedanja vlada večje skrbi in dasi je sestava državnega proračuna zadeva finančnega ministrstva, je sam državni predsednik smatral za umestno proučiti proračune posameznih ministerstev, da bi se prepričal, ali so res vsi predvideni izdatki neobhodno potrebni. Dr. Ortiz se drži načela, da je treba proračun uravnovesiti s sedaj razpoložljivimi sredstvi, ker splošne gospodarske perspektive niso takšne, da bi bilo mogoče misliti na zvišanje davkov.

Ljudstvo, ki so mu davki že po sebi antipatični, gleda na ta predsednikova prizadevanja z iskreno simpatijo.

CERKVENI VESTNIK

4. sept. Sv. maša v "Santisimo Sacramento" ob 10 uri. Molitve na Paternalu.

11. sept. Maša na Avellanedi za Šenkine Ivanko.

Molitve se ne vrše radi prireditve v dvorani San José, Azcuenaga 158, ob 3.30 uri.

To nedeljo je sveta maša v znameniti cerkvi de "Santisimo Sacramento", ulica San Martin 1039, poleg Retira. V tej cerkvi je stalno izpostavljeno sv. Rešnje Telo. Je ena najlepših cerkva. Ta dan bo cerkevna proslava kraljevega rojstnega dne, ki ima svoj rojstni dan 6. septembra.

RAZNO Velik letošnji obisk postojnske jame

Uprava Postojnskih jam je izdala nekaj številčk, ki se tičejo tujskega prometa v prvi polovici leta 1938. Do konec julija je obiskalo postojnske jame 143.507 tujcev, torej 36.628 več kakor v odgovarjajoči dobi lanskega leta. Od teh turistov jih je prišlo iz Italije same 92.865, 50.642 pa je bilo tujcev. Tuji so najbolj prihajali iz Nemčije, Jugoslavije, Madžarske, Romunije, Češkoslovaške in Švice. Postojnski trgovci in obrtniki tudi ne prikrivajo svoje zadovoljnosti nad uspehom tujskega prometa v letošnjem letu.

DOBRA LETINA NA VIPAVSKEM

Pisali smo že da obetajo vipavski in goriški vinogradi bogato letino. Vreme je bilo sicer kaj neugodno, a nazvle temu so vinske trte tako dobro obrodile, kot ljude že dolgo let ne pomnijo. Le mraz, ki je nastopil meseca julija, je napravil nekoliko škode. Tudi zadnje nevihte so trte prece; otresele bogatega grozdja. Toda letina bo kljub temu izvestna in se naši kmetje že veselijo obilnega sadu. Samo vprašanje je, če ga bodo mogli spraviti v denar, ki ga tako zelo potrebujejo.

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILOVIC
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Pozor

Za načrte, betonske preračune in Firmo, obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK
Marcos Sastre 4351
Villa Devoto U. T. 50 - 0277

IZKUŠENA BABICA

Filomena Beneš de Bilek
diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni. Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo.

Ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer.

LIMA 1217, I nadstr.
U. T. 23, Buen Orden 3389
Buenos Aires

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznanega specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—
Ordiniramo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

Vesti iz organizacij

Glas iz občinstva

Hvala Bogu! — tako sem vzkliknil, ko sem v zadnji številki Slovenskega lista čital, da sta se končno vendar združili dve naši organizaciji, Tabor in Prosveta. Obe društvi sta bili prav dobro znani tako meni kakor ostali naši javnosti po svojem dolgoletnem prosvetnem delu, ki smo ga imeli priliko viditi in občudovati na mnogih prosvetnih prireditvah. Da, tudi občudovati! Koliko truda in vztrajnosti je bilo treba s strani društvenikov, preden smo mogli videti na odru lepo igro ali pa slišati ubrano petje zborov!

Hvalevredno je bilo delo obeh organizacij, a še več priznanja zaslužijo društveniki Prosvete in Tabora radi svoje uvidenosti, ki jih je privedla do tega, da so se združili v novem, skupnem društvu. Ta dogodek je res nad vse važen za nadaljnji razvoj prilik v naši naselbini in skoro se mi zdi, da ga je Slovenski list premalo podčrtal in komentiral. Takšna združitev sil že zasluži, da se zaradi nje nekoliko več zabobna v našem izseljenškem glasilu.

Jaz za svoj del sem prepričan, da smo s to združitvijo dobili organizacijo, v katero sme in mora vsak naš izseljenec, v katero morajo tudi taki kakor jaz, ki smo se doslej držali ob strani. Vzrokov za takšno pasivnost je bilo dovolj. Pametnemu človeku, za kakršnega se z dovoljenjem cenj. uredništva štejem tudi jaz, se je za malo zdelo, da naša prestevilna društva plačujejo na več krajih drage najemnine za društvene prostore, da vsako zase najema drage dvorane za prireditve, ki so končno namenjene enemu in istemu občinstvu, da vsako zase monopolizira nadarjene pevce in igralce, da eno drugemu po nepotrebnem nasprotuje in nagaja itd. In zato smo se držali ob strani, dasi smo priznavali trud društvenikov. Škoda se nam je zdelo, da njih trud ni obrodil lepših uspehov, kakor bi jih lahko, ko bi se bila prizadevanja združila.

Od Slovenskema doma smemo pričakovati sedaj res najboljše prosvetne prireditve, sijajen pevski zbor in morda tudi — tako bi vsaj človek po imenu sklepal — društveni dom za one številne naše izseljence, ki jim je Villa Devoto predalec. Zakaj pa ne? Ideja takšnega doma ni neizvedljiva, če vsak izmed nas nekoliko "pritisne". Če so si prav mnogi naši ljudje postavili lastno streho, kako bi ne mogli z združenimi močmi zgraditi dom za društvo, ki bi se na tak način rešilo težke tlake, ki jo predstavlja plačevanje najemnine?

Sicer pa o tem gotovo razmišljajo voditelji nove organizacije in ni meni treba, da bi si s tem belil glavo. Morda pa nič ne škodi, če sem z gorjimi besedami povedal, da bi bil jaz z navdušenjem pripravljen po svojih skromnih močeh prispevati za uredniščenje takega načrta in sem prepričan, da bi prav mnogi naši izseljenci radi storili takisto. Ustvarili bi tako nekaj otipljivega, nekaj trdnega in trajnega; postavili bi si ognjišče, okrog katerega bi se zbirali sedaj mi, a pozneje tudi oni, ki pridejo za nami.

Dragi prijatelji iz Prosvete in Tabora! Res me veseli, iskreno veseli, da ste si podali roke za bratsko in služno delo, ki bo v ponos vsej naši jugoslovnski koloniji v Buenos Airesu in v Argentini sploh. Pogumno zavijajte rokave in računajte ob enem tudi na aktivno sodelovanje onih, ki so doslej samo ob strani stali!

Eden za mnoge.

IZ ROSARIA

SPET KORAK NAPREJ

Slovensko delavsko društvo Triglav je svojčas poročalo o smernicah, ki jih more društvo podvzeti poleg na kulturnem tudi na gospodarskem polju.

Danes že lahko poročamo o veseli novici, da je društvo Triglav kupilo zemljišče na katero bo postavilo svoj lasten dom.

Uvideli smo, kot tam v Buenos Airesu, da je edina naša prava rešitev, da čimpreje pridemo do lastnega doma. Podvojili smo naše sile in glej, prvi korak k gospodarstvu je že storjen. Toda to še ni dovolj, temveč moramo neustrašeno dalje po začrtani poti. Vse ovire bodo odstranjene, če bomo vstrajni. Samo če bomo znali kulturno stremljenje združiti z gospodarskimi pogoji, bomo v celoti na predovali in nam ne bo žal časa, ki ga za naše skupne brige žrtvujemo.

Kupljeno zemljišče se nahaja na jako lepem kraju, (Barrio Iherving) calle Gral. Mitre na višini 3800 med Pdte. Quintana in Dr. Rivas.

Določili smo komisijo, ki ima nalogo pripraviti načrt za zidanje doma, o čemer bomo ob priliki obširneje poročali.

Rojaki in rojakinje! Započeli smo si delo, ki potrebuje vseh, da bo odgovarjalo potrebam vsem. Vsak po svojih močeh naj bi pripomogel k naši skupni stvari. Zato ste vsi vabljeni, da pristopite v naše vrste.

Za Odbor: taj. Franc Mezgec.

POSREDOVALNICA ZA DELO

Radi popolnoma nezadovoljivih razmer, ki vladajo danes v Jugoslovanskem Patronatu, smo na željo in zahtevo naših čitateljev ter v zaščito interesov naših izseljencev primorani spet odpreti pri "Slovenskem listu" posredovalnico za delo, ki smo jo svojčas ukinitili, ker smo želeli, da se to socialno delo osredotoči v organizaciji, ki ji je takrat skrb za potrebne izseljence res bila edina briga.

Vse naše ljudi pozivamo tem potom, da nam takoj sporoče po telefonu (U. T. 59. Paternal, 3667), ko izvedo za kakšno izpraznjeno službeno mesto, in prav tako naj se na nas obračajo tisti, ki iščejo zaposlitve.

Upravništvo.

IZ DRUŠTVENEGA ZAPISNIKA DRUŠTVA SAMOPOMOČ SLOVENCEV

Preteklo nedeljo, dne 28. avgusta, se je vršil enajsti članski sestanek in to pot na Avellanedi, kamor smo se pred par meseci obrnili, da začnemo tu, ki je še neobdelano polje, z našim delovanjem vzajemne pomoči.

Seme je padlo na rodovitna tla, kakor sta pokazala že dva prejšnja sestanka, ki sta se po zaslugi Centriha, Uleša in Kukoviča prav lepo uspela, ter se je vpisalo spet deset novih članov. S tem so pokazali naši aveaučedani, da razumejo stvar in tudi vidijo potrebo in korist, ki vsega lahko imajo od tega.

Razni predsodki se naglo umikajo spoznanju potrebne vzajemnosti, ki edina je lahko nositeljica srečnejše

in sigurnejše naše bodočnosti ter blagostanja. Lepo število naših rojakov iz mesta in okolice se je bilo vkljub neprimernim prostorom nabralo. Odbral se je ožji odbor, ki bi pripravil vse potrebno za širše delovanje. Za to sta bila izbrana Uleš Anton in Franc Kukovec poleg Matije Centriha, ki je pooblaščen za Villa Dominico ter je znan med nami kot lanski organizator pilknika v Villa Dominico.

Ker dan prihodnjega sestanka še nismo določili, prosim tem potom g. urednika, da nam odstopi malo prostora v listu za obvestilo na nov sestanek. Vsi zanimanci se naročite tudi na Slovenski list, da boste o vsem pravočasno obveščeni.

Za pripravljajni odbor:

Anton Podlogar.

DOMAČA ZABAVA

Društvo Slovenski dom priredi dne 18. septembra družinsko zabavo v društvenih prostorih G. Cesar Diaz 1657. Program bo zelo lep in pester. Vabljeni ste vsi rojaki in rojakinje.

SPOMINSKA URA

Kakor vsako leto, bomo tudi letos počastili spominsko uro na bazoviške žrtve in sicer dne 7. septembra ob 9. zvečer v društvenih prostorih Slovenskega doma.

ODBOROVA SEJA

Odborniki Slovenskega doma so vabljani k seji, ki se bo vršila dne 6. t. m., to je v torek. Navzočnost obvezna.

Tajnik

Na praznem zemljišču, ki ga vidimo na sliki, bo stal Jugoslovanski dom na Dock Sudu

FESTIVAL ARTISTICO YUGOESLAVO

v dvorani San José

se vrši 11. septembra ob 3.30 uri

A Z C U E N A G A 158 (altura Rivadavia)

PROGRAM

1. DVE MATERI, prelepa drama v narodnih in zgodovinskih nošah.
 2. Živa slika z umetniško glazbo
 3. Indijske čarovnije.
 4. Izbrano petje naših zborov.
- Namen prireditve je zahvala in priporočilo usmiljenkam, ki tako ljubezljivo strežejo našim bolnikom.
- Vstopnina 1 pes. Otroci do leta v spremstvu staršev zastoj.

Poslužujte se PREVOZNEGA PODJETJA "Expreso Gorizia"

Franc Lojki

VILLARROEL 1476 U. T. 54-5172 — 54-2094

Pozor Rojaki!

Naznanjam, da sem spet odprl dobro znano gostilno

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostor pripravljen tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

OBJAVE POSLANISTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires
Kr. poslanistvo želi, da se pri njem zglase:

Horvat Franjo iz Sarvaša. Preselel je je 1925 leta in se že 10 let ne javlja svojem. Zadnji znan naslov je bil: Diamante Aldea, Posterestante — E. Rios.

Müller Josip iz Beograda. Zadnji-krat se je javil 1928 leta iz Brazila.

Božanić Pavel, po domače Gabre iz Oključane. Prispel v Argentino 1928 leta. Poslednjič se je javil leta 1934 iz Bs. Airesa, ul. Necochea 1339.

Županić Vincenc iz Draše. Prišel v Argentino 1912 leta ter se zadnji-krat zglasil iz Rancagua F.C.G.B.A.

Cindvič Anton iz Suhopolja. Dospel je sem 1927 leta, a 1934 leta se je javil z naslova: Bm. Mitre 3570.

Walter Adolf iz Podravske Slatine. V Argentino dospel 1928 leta. Zadnji znan naslov je bil: Santa Fe, ul. San Martín 2979.

Bajer Leopold. Leta 1923 se je nahajal v Rio Negro, kakor tudi v Bahía Blauki.

Babić Janko iz Ličkega Petrovega sela. Zadnji krat se je javil leta 1929.

Bole Ciril iz Koč, roj. 1904 leta. **Šiš Stjepan** iz Dolnjega Miholjca. Zadnji-krat se je zglasil iz Brazila, Sao Paulo, 1933 leta.

Andreusi Petar iz Supetra. Zadnji naslov: Rio Gallegos.

Radivojević Borislav Gjorgje iz Prizrena. Leta 1934 se je javil iz Buenos Airesa.

Habensuš Anton iz Rume. Javil se je 1934 leta iz Necocheje, ulica Sarmiento 325.

Grčinivh Miho iz Venca. 1937 leta se je zglasil iz Comodoro Rivadavia.

Pavlović Martin iz Okrugaa. Zglasil se je 1930 leta iz Buenos Airesa.

Pranić Jozo iz Ravča. Leta 1929 se je nahajal v Sanfordu F.C.C.C.

Bernat Lazar iz Beograda. 1932 leta se je nahajal na Avellanedi, ulica Tuyú 4273.

Prosimo vse rojake, če bi kateri vedel za naslov katerega od zgoraj navedenih izseljencev, da bi to javil Kr. poslanistvu v Bs. Airesu.

Za kratek čas

Prebrisani Jožek

Jožek predlaga sestriči Metki: "Metka, veš kaj? Igrajva se: jaz bom opica, ti me boš pa pitala s sladkorčki in tortami!"

Spričevalo

Mama: "No, veš kaj, Jožek, to spričevalo je pa zelo slabo."

Jožek: "Le kako moreš kaj takega reči? Tu je vsemu lepo ušes rekel, da je še predobro zame."

Pred sodiščem.

Sodnik: Končno ste vse priznali. Zakaj pa niste tega takoj storili? Prihranili bi nam mnogo dela in truda.

Obtoženec: Ha, ali tudi vi mrzite delo?

Obiščite

KROJAČNICO

LEOPOLD UŠAJ

ZA POMLAD

vam nudim najmo-
dernejšega blaga iz
angleških tovarn.

Cene nizke, zato

obiščite me in se bo-
ste prepričali.

GARMENDIA 4947

La Paternal — Buenos Aires

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah.

Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1275 in 1407

U. T. 22-8327

DOCK SUD

RESTAURANT RECREO "EL CAÑON"

Izvrstna domača hrana, prvovrstno pivo in vino. — Prostor z vrtom, pripravljen za svadbe. — Krogličje. Postrežba točna.

Se priporoča lastnik

PETER BASSANESE

JUAN B. ALBERDI y Gral.

PAZ — Buenos Aires

KROJAČNICA "GORICA"

Hočete biti dobro in elegantno oblečeni? Pridite v krojačnico "Gorico", kjer boste vedno dobro postreženi.

FRANC LEBAN

UL. WARNES 2191

(Nasproti postaje Pa-
ternal.)

Slovinci doma in po svetu

Priseljevanje v Julijsko Krajino

Dr. L. Čermelj se je v svoji študiji "Slovinci in Hrvatje pod Italijo", ki je izšla letos ob začetku leta, delno dotaknil tega vprašanja. On je na podlagi razpoložljivega materiala obdelal priseljevanje Italijanov iz starih pokrajin v povojnih letih. S tem bi bilo kolikor toliko vsaj eno razdobje obravnavano. Za celotno sliko pa bi bilo treba upoštevati tudi predvojno dobo, kajti priseljevanje se je vršilo že tedaj v veliki meri in v zadnjih letih celo po določenem načrtu.

V glavnem moramo predvojni čas glede priseljevanja Italijanov v sedanjo Julijsko Krajino razdeliti v tri razdobja. Prvo gre od proglasitve proste luke v Trstu l. 1779 do druge polovice devetnajstega stoletja. V tej dobi se niso Italijani z Apeninskega polotoka priseljevali v Trst po kakem določenem načrtu ali po kakih posebnih direktivah, temveč so bili le ena komponenta splošnega priseljevanja od vseh vetrov v novo luko. Bolj kakor številno so ti italijanski priseljenci s svojim materinim jezikom pomagali ohraniti italijansko lice Trsta.

Drugo obdobje je prineslo leto 1866., ko je Avstrija kljub zmagi na bojnih poljanah v severni Italiji izgubila Lombardijo in Benečijo, in so se z vojaškimi četami umaknili iz teh dežel tudi razni državni uradniki in funkcionarji.

Medtem ko je bilo prvo obdobje v tesni zvezi z gospodarskimi problemi in je bilo drugo nujna posledica nastale izpremembe državnih meja, je tretje obdobje strogo političnega značaja in je označeno po točno izdelanem programu. Kot začetek te tretje dobe smemo smatrati leto 1880.

V začetku tega leta je namreč izdal član irendentistične organizacije v Italiji Paulo Fambri v Benetkah knjigo "La Venezia Giulia", v kateri razpravlja o pomenu Julijskih Alp in Istre za obrambo Italije na vzhodu. Bolj kakor sama knjiga je vzbudil pozornost uvodnik, ki ga je spisal desničarski poslanec v italijanskem parlamentu Ruggero Bonghi. Tam čitamo namreč med drugim tudi ta-le odstavek: "Problem je torej jasen. Mi moramo doseči boljše meje od sedanjih. Mi imamo pravico hoteti, da postane vsa dežela (namreč Julijska Krajina), ki je zemljepisno italijanska, tudi politično italijanska. Zato pa je potrebno, da se italijanski vpliv v tej deželi poveča." Kot član parlamentarne desnice, ki je bila za mirno sožitje z Avstro-Ogrsko monarhijo, pa je še dodal: "Ta cilj se mora vsekakor doseči s polnim vpoštevanjem mednarodnih odnosov in ne da bi se niti najmanjše omajala moč Avstrije."

Vendar je prav dejstvo, da je desničar napisal uvodnik Fambrijevi knjigi, vzbudil pozornost avstrijskih oblasti. Kakor poroča A. Sandona v prvem zvezku svoje dokumentarne knjige "L'irredentismo nelle lotte politiche e nelle contese diplomatiche italo-austriache" (Iredentizem v političnih bojih in avstro-ogrskih diplomatskih sporih), je tedanji avstrijski poslanik na italijanskem dvo ru grof Wimpffen obvestil dunajsko

vlado, da "stremijo Bonghi in njegovi pristaše posebno za tem, da se pomnoži italijanski element v obmejnih pokrajinah, kar zahteva največjo pozornost od strani političnih oblasti". Dejstvo je, da je zunanji minister Haymerle to poročilo odstopil zunanjemu ministru Taaffeju in tedanjemu avstrijskemu notranjemu ministru za potrebne ukrepe. Kakšni so bili ti ukrepi, ne vemo. Če so bili sploh izdani, so gotovo imeli le prehodni značaj, kajti dve leti pozneje se je sklenila trozveza med Avstrijo, Italijo in Nemčijo, s čimer je bila Italiji dana možnosta, da vsak čas neposredno ali posredno preko Berlina posreduje na Dunaju v korist italijanskega elementa in italijanskih politikov se je tem lažje izvajal, ker ni zahteval nobenih materialnih žrtev, saj so našli vsi ti priseljenci v Trstu in v drugih mestih že pripravljeno mesto in zagotovljeno življenje. V tem se je odlikoval zlasti tržaški magistrat, ki je sprejemal renjikolet v službo kar na debelo v veliko škodo domačega, zlasti slovenskega prebivalstva. To favoriziranje italijanskih priseljenec je postalo že tako hudo, da je leta 1913. tedanji tržaški namestnik Hohenlohe moral izdati naredbe, ki naj bi omejile pritok renjikolet. Zaradi teh odredb je močno zavreščalo med irendentisti v Italiji in tudi uradna Italija je smatrala za potrebno, da energično intervenira pri dunajski vladi. Razburjenje zaradi teh ukrepov se ni poleglo prav do izbruha svetovne vojne.

Zanimivo je, da je M. Alberti v svoji knjigi "L'irredentismo senza romanticismi" postopanje tržaškega namestnika označil kot upravičeno, toda za manj potrebno, češ da je šlo za priseljence, ki so ohranili svoje italijansko državljanstvo in bi se radi tega politično ne mogli uveljavljati, ker bi sicer imela oblast pravico nastopati proti njim. Formalno ima Alberti prav, toda v praksi je izgledala stvar drugače, kajti teh renjikolet niso branile samo krajevne italijanske oblasti, kakor magistrat in druge, temveč je stala za njimi tudi oficijelna Italija.

Načrt italijanskih politikov pa ni šel samo za tem, da bi se ojačilo število na Primorskem bivaajočih Italijanov, temveč je delal na to, da bi tudi politično nekaj pomenili.

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji

Sporočam slovenski naselbini, da bom ob priliki 25 letnice moje fotografske obrti, vse preuredil ter razstavil moje delo, kjer se bo lahko vsak prepričal o mojih neprekosljivih izdelkih.

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAVSKY
Av. SAN MARTIN 2579
Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Obsojenci iz Gortanovega procesa na svobodi - Doma našli samo žalost

Naša slika predstavlja: zgoraj štiri naše fante, ki so bili sedaj puščeni na svobodo. Spodaj v kotu Gortan, ki je bil prva fašistična žrtev in ustreljen. Štirje mrtveci zraven na tleh, pa so: Bidovec, Valenčič, Miloš in Marušič, ustreljeni na Bazovici pri Trstu.

Amnestija obsojencev v Gortanovem procesu. — Iz Berama poročajo: Dne 15. avgusta so prišli domov obsojenci iz Gortanovega procesa Živko Gortan ter Dušan in Alojzij Ladavac. Pred mesecem dni je bil izpuščen tudi Viktor Bačac. Kakor znano, so se 24. marca 1929 dogodili spopadi ob priliki nabora. V enem teh spopadov je padel Ivan

Tuhtan iz Trviža. V Gortanovem procesu so bili obsojeni na 30 let ječe, medtem ko je bil Vladimir Gortan obsojen na smrt in ustreljen. V zaporu so torej preživeli 9 let. Dušan Ladavac je doma našel rojstno hišo prazno, ker sta mu med tem umrli mati in sestra. Bačacu je umrl brat, Živko Gortanu pa mati od žalosti za sinom.

Važna jezikovna odredba v Jugoslaviji

"Koroški Slovence" (Celovec) prinaša: Jugoslovanski notranji minister dr. Korošec je odredil, da se morajo javni uradniki, ki služijo na ozemlju koterekoli narodne manjšine, tekom treh let priučiti jezika narodne manjšine. Minister utemeljuje odredbo s tem, da je uradnik v stalnem stiku z ljudstvom in more svojo službo vršiti vestno le v slučaju, če posluša in razume želje in pritož-

be ljudstva. Uradniki manjšinskega ozemlja bodo zato uživali gotove prednosti pred ostalimi. Po preteku treh let bodo uradniki brez znanja manjšinskega jezika prestavljeni in zapostavljeni. Za uradništvo donavskega banata je na primer predpisano znanje nemškega, ogrskega in rumunskega jezika.

Omenjena odredba je vzbudila posebno v manjšinskih krogih veliko pozornost in potrjuje dejstvo, da jugoslovanska vlada vzorno ravna z narodnimi manjšinami in ji je mirno sožitje večinskega naroda z njimi zelo pri sre. "Berliner Tageblatt" je pod naslovom "Nemško se učijo" pripomnil, da bo imela nova odredba

ugodne posledice na gospodarskem in kulturnem področju, in se nadeja, da bo posebno upoštevana nemška govornica, katere se poslužuje 100 milijonov ljudi in ki je vez med narodi srednje in jugovzhodne Evrope.

Ne dvomimo, da bo jezikovni odlok jugoslovanske vlade, ki podčrtava težnjo Jugoslavije za mirnim sožitjem tudi z državami-sosedami, napotil tudi druge države, da enake svoje težnje podprejo s slinimi odredbami.

180 BREZPLAČNIH MEST ZA DIJAKE V JULIJSKI KRAJINI
Prosvetno ministrstvo je te dni razpisalo natečaj za brezplačno nastanitev in prehrano dijakov v nekaterih srednješolskih zavodih. Takih mest je po 60 tudi v Škodnikovem konviktu v Tolminu ter na zavodih v Gorici in Pazinu. Sedaj je razpisan natečaj za 8 takih razpoložljivih mest v Tolminu, za 5 v Gorici in 3 v Bazinu. Vsi prosileci morajo biti člani fašističnih mladinskih organizacij. Prednost pa bodo imeli sinovi in hčere italijanskih invalidov in prostovoljcev.

Pridobivanje plodne zemlje v Posavini

11.000 jutrov plodne zemlje bodo nanovo pridobili z melioracijskimi deli v Posavini okoli Slavonskega Broda. Ob vsaki večji povodnji so tu pod vodo ogromne površine rodovitne zemlje, ker polja leže tu nizko ob Savi in za povodnji zadostuje vsako manjše naraščanje Save. Ob Savi tu tudi ni kakšnih večjih nasipov, ki bi hranili, da ne bi voda prestopala bregove. Tako so bili in so v veliki meri še stalno zamočvirjeni obširni predeli tamkajšnjega nižinskega sveta. Za izsuševanje so se zadnja leta zavzeli vplivnejši ljudski zastopniki ter so na merodajnih mestih izposlovali precej kredita. Že v proračunu za lansko leta je bilo namenjenih za razna melioracijska dela v tem delu Posavnine 1 milijon dinarjev, iz kredita za velika javna dela so letos dobili ti kraji spet 1 milijon din, poleg tega pa je banska uprava savske banovine podelila iz fonda za javna dela pol milijona din. S tem denarjem je zdaj zagotovljena velika črpalka v Dubočcu. Črpalka bo mogla v 1 sekundi zmetati 4.400 litrov vode v Savo ter bo mogla izsuševati 11.000 jutrov plodne zemlje. To bo obenem prva vodna črpalka v vsej srednji Posavini.

PODSTAROSTA PAUNKOVIĆ UMRL

Nenadoma je na Dumaju preminul drugi podstarosta Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, Djure Paunković. Operaciji, kateri se je moral podvreči, je podlegel. Njegovo truplo bo prepeljano v Beograd.

V znak žalosti visi raz gradbe in društvenega sedeža Sokola Doek Sud-Boca, žalna zastava.

Brzojavno je bilo poslano Savezu tudi sožalje.

KROJAČNICA MOZETIČ

Če si nameravaš kupiti novo obleko, pridi in oglej si vzorce in blago v moji krojačnici, za kar Ti gotovo ne bo žal, kajti imam vsakovrstnega blaga najnovejše mode. Blago trpežno in prvovrstno, delo pa po najnižji ceni. — Poleg tega imam v zalogi tudi srajce, klobuke ter sploh vse možke potrebščine po cenah kot jih ne dobiš nikjer drugje. — Pridi in prepričaj se sam!

OSORIO 5052 (Paternal) - Buenos Aires

Ladijske vozne listke

za vse parobrodne družbe dobite pri nas po najnižji ceni.

K a b i n o

zagotovimo vsakemu potniku brezplačno.

VPOKLICNE KARTE PO ZELO ZNIŽANIH CENAH.

CA. CENTRAL EUROPEA
469 SAN MARTIN 469

NOVE MEŠČANSKE ŠOLE BODO ODPRLI V SLOVENIJI

Po odloku prosvetnega ministra se bodo odprle tele meščanske šole v Sloveniji: v Domžalah (kamniški okraj), v Gornji Radgoni, v Kranju in v Slov. Konjicah. V novi meščanski šoli v Domžalah bo v začetku šol. leta 1938-39 vpisovanje učencev v prvi in drugi razred, drugod pa samo v prvi razred, ker se bodo višji razredi odprli postopno prihodnjega leta.

VELIKO ZDRAVILIŠČE ZA DELAVCE V SRBIJI

Veliko zdravilišče za delavce bodo zgradili v bližini Gornjega Matejevca v Srbiji. 7. avgusta so bile na kraju Trebinjskega roka, kjer bo zdravilišče stalo, velike svečanosti. Zdravilišče bo zgradil Osrednji urad za zavarovanje delavcev. Stalo bo okoli 10 milijonov dinarjev in bo namenjeno zdravljenju delavcev iz moravske in vardarske banovine. Zdravilišče bo stalo precej globoko v dolini, v nadmorski višini 500 m. Za takšno ustanovo je ta kraj zelo prikladen, ker nudi, kakor pravijo, vse pogoje za učinkovito zdravljenje. Zdravilišče bo tudi najmoderneje urejeno.

ČLANI ITALIJANSKEGA JAHTNEGA KLUBA BI BANU JABLANOVIČU

8. avg. je prišel k banu primorske banovine Josipu Jablanoviću na obisk italijanski generalni konzul Luigi Arduinini z 10 člani italijanskega jahtnega kluba. Ta sprejem je v zvezi z mednarodnimi jadrskimi regatami, ki se vrše na Jadranu. Sprejema se je udeležil tudi nemški veleindustrijec Opel s svojo gospo. Opel se je banu Jablanoviću zahvalil za prijateljski sprejem, ki ga doživlja vsako leto, ko križari v jugoslovanskih vodah. Italijanska športska delegacija pa je nato položila venes na spominski svetilnik kralja Aleksandra Zedinitelja v mestnem pristanišču.

Nevarna nalezljiva živinska bolezen v Turškem Lukovcu

Nova nalezljiva bolezen pri živini se je razpasla v Turškem Lukovcu pri Tuzli. Goveja živina je nenadoma dobila nekake črne mozolje, ker tamkajšnji kmetje niso obrnili takoj dovolj pozornosti tej nevarni bolezni, ki je prav za prav še poznani niso. Mislili so namreč, da so to čisto navadni mozolji, kakršni pri živini niso tako redki. Bolezen se je zato nemoteno razširjala in je na njej obolelo že precej goveje živine. Najhujše pa je, da je ta bolezen nalezljiva tudi za ljudi. Obolela sta dozdej že dva tamkajšnja kmeta. V bližini Lukovca je zaradi te bolezni umrlo 15 letno dekle.

PODJETJE BEŠLAGIĆ IZ BANJALUKE GRADI NOVO OZKOTIRNO ŽELEZNICO

Novo ozkotirno železnico Banjaluka—Tuzla—Valjevo—Beograd so začeli graditi te dneve. Za zdaj so vzele v delo prvi del te proge, in sicer 20 km, začetni od Banjaluke. Delo je prevzelo gradbeno podjetje Bešlagić iz Banjaluke. Za prvi del proge je namenjenih 30 milijonov din. Na tem odseku bo stal tudi velik železni most čez Vrbanj, dolg 50 m, ter pol km dolg predor. Zgrajene bodo na tem odseku tri železniške postaje. Gradbeno ministrstvo bo oddalo že prihodnji mesec v delo tudi ostale

odseke te nove ozkotirne železniške proge.

BANSKA PODPORA ZA ZBOLJŠANJE IN POVZDIGO KONJEREJSTVA

Za zboljšanje našega konjerejstva se uporabljajo razen drž. in banovinskih žrebcev tudi zasebni žrebeci, ki se licencirajo. Število teh žrebcev je mnogo večje kakor število drž. in banovinskih. Lastnikom takšnih žrebcev, ki lahko dokažejo uspešno delo za zboljšanje naše konjereje, je treba izkazati priznanje s podelitvijo denarnih podpor za vzdrževanje in plemensko uporabo teh žrebcev. Odgovor žrebcev, posebno toplokrvnih plemen, zahteva mnogo denarja in traja precej dolgo. Razen žrebcev igrajo pri zboljšanju konjereje važno vlogo tudi plemenske kobile. Potrebno je, da se najboljše med njimi ngotove in popišejo in da se njihovi lastniki na podlagi denarne podpore obvežejo, da jih bodo racionalno uporabljali. Glede na vse te okoliščine je kmetijsko ministrstvo dovolilo banskima upravama dunavske in savske banovine, kjer je konjerejstvo najnaprednejše, po 200.000 din, vsem drugim pa po 100.000 din, skupaj torej en milijon 100.000 dinarjev za nagrade konjerejcev in lastnikom dobrih plemenskih žrebet. V ta namen morajo banske uprave v glavnih središčih konjereje, vsaka na svojem področju prirediti razstave plemenskih žrebcev, nagraditi plemenske žrebec ter jih vpisati v matične knjige.

Z odkopavanjem starodavnega mesta Herakleja so spet pričeli

Z odkopavanjem starodavnega mesta Herakleja v bližini Bitolja v Južni Srbiji so zdaj spet začeli. Vsa ta dela opravlja uprava Muzeja kneza Pavla skupno z mestnim načelstvom v Bitolju. Kakšen obseg imajo nova odkopavanja, kaže število delavcev, ki so pri teh delih zaposleni. Vsak dan jih dela okoli sto. Z deli niso začeli šele letos, pač pa s prej začetim delom letos samo nadaljujejo. Pričakujejo, da bodo letos imeli vsaj nekaj več uspeha, kot so ga imeli lani, in da bodo izkopali zanimive stvari, ki bodo na vsak način imele veliko zgodovinsko vrednost.

Kmetje v Vranskem selu našli turški pečat

Pečat iz turških časov so našli kmetje v Vranskem Polju v Hrvaškem Primorju. Ta kraj je iz turških časov posebno znamenit. Vrana je od 16. do 18. stoletja igrala za Turke važno vlogo. V času turških napadov je bilo v tem kraju turško namestništvo. Tu je stoloval tudi Halil beg, ki je bil največji sovražnik Benečanov. Leta 1688, so ga pa Benečani ujeli in umorili. Dragocen pečat, v katerega je vdolben meč, polmeseč in zvezda, znaki turškega grba, so nekateri prepričani, da je pripadal nekoč Halil begu, ki ga je vrjel proč, preden so ga Benečani ujeli.

AMERIŠKI PROFESOR PRIŠEL PROUČEVAT RAZVOJ NAŠIH HIŠNIH ZADRUG

Razvoj srbskih in hrvaških hišnih zadrug je prišel proučevati iz Ameri-

ke prof. Philip Mosely. Zdjaj se mu-di v Splitu, kamor je prišel pred nedavnim. Prof. Mosely je bival v Jugoslaviji z istim namenom že pred dvema letoma. Zadnje dni se je mudil na otoku Braču, kjer je imel lepo priliko priti v stik s tamkajšnjimi kmeti ter se seznaniti z razmerami, v katerih žive. Omenjeni profesor je tudi eden redkih tujcev, ki temeljito poznajo srbske hrvaško in slovensko zgodovino. Pred nedavnim je v nekem ameriškem listu objavil obširen članek o Ljudevitu Gaju. V Dalmaciji bo Mosely ostal še malo časa, nakar se bo podal v Bosno, kjer ga predvsem zanimajo hišne zadruge v okolici Sarajeva.

STRELA V CRKVICAH UBILA CELO KARAVANO KONJ

Celo karavano konj je začel avgusta ubila strela v Crkvicah v Črni gori. Dva tamkajšnja kmeta in kmetica Andja so vodili z drvmi nato-vorjene koaje iz Crkvic proti domu. Konji so bili privezani drug z drugim z železnimi povodei. Med potjo je to karavano konj zalotila nevihta. Začelo je grmeti in treskati. Strela je udarila tudi v te konje in jih vse do zadnjega ubila. Nezavestna sta padla na tla tudi oba kmeta. Strela ni očvrknila kmetice Andje, ki je konje vodila za navaden, nekovnost povodec. Ko je strela pobila na tla vso karavano, je kmetica brž odhitela v bližnjo vas in obvestila ljudi, kaj se je zgodilo. Ti so brž prinesli v vas oba nezavestna kmeta, kjer je zdravnik ugotovil, da ju je strela samo omanila, ter odredil njun prevoz v bolnišnico. Srbski časopisi pišejo, da je bila za ta dva kmeta vsa sreča v tem, da sta imela tedaj, ko je udarila strela, na nogah gumijaste opanke, če ne bi ju bila strela gotovo ubila.

ŽELEZNIŠKA NESREČA NA POSTAJI V RIPNJU

Železniška nesreča se je pripetila 7. VIII. na področju beograjskega železniškega ravnateljstva. Na postaji v Ripnju so zjutraj na vse zgodaj premikali železniške vozove. Na manjši strmini pa se je nenadoma odtrgalo 25 vagonov od lokomotive ter se začeli z vedno večjo hitrostjo premikati proti postaji Kijevo. Na teh odtrganih vagonih ni bilo niti enega železničarja in zato tudi ni mogel nihče več vlaka zavreti in na ta način ustaviti. Ti vagoni so prevzili tri kilometre dolgo pot od Ripnja do Kijevo. Po telefonu so takoj obvestili postajenačelnika v Kijevu. Toda nesreče ni bilo mogoče več preprečiti. Na tej postaji tedaj je stal tovorni vlak, na katerega so nato-varjali kamenje in tamkajšnjega kamnoloma. Hitro so odredili, da ta tovorni vlak odpelje proti Belgradu, da vozi čisto počasi, tako da bi med potjo brez večje nesreče zadržal odtrganih 25 vagonov. Toda, komaj je odpeljal tovorni vlak, že so se na nasprotnem koncu pojavili odtrgani va-

goni, ki so vozili že z veliko hitrostjo. Tovorni vlak ni mogel več razviti tolikšne brzine, da bi preprečil občutnejši trk. Kakor bi trenil so se vagoni že zaleteli v tovorni vlak. Iz strahu so poskakali nekateri železničarji iz tovornega vlaka ter se skušali rešiti. Le po srečnem naključju se nikomur ni zgodilo kaj hujšega in so vsi odnesli zdrave pete. Pri tem trčenju so se trije vagoni čisto razbili.

LICITACIJA GRADBENIH DEL

Za rekonstrukcijo državne ceste št. 2 na odseku Jeperca—Labore ter zgraditev moderne betonske ceste na tem odseku bo 5. septembra v gradbenem ministrstvu prva ofertalna licitacija. Proračunska vsota je določena na 13.193.469.60 din. — Dne 27. avgusta letos pa bo v istem ministrstvu prva ofertalna licitacija za izdelavo oprave v novi zgradbi Poštne hranilnice v Beogradu. Proračunska vsota za ta dela znaša 276.063.15 din. Sama zgradba nove Poštne hranilnice v Beogradu pa bo stala okoli 80 milijonov din.

Dobra letina sadja se obeta po vsej Jugoslaviji

Pridelek vseh glavnih vrst sadja bo letos v Jugoslaviji zelo zadovoljiv, seveda če se ne dogode, preden bo to sadje zrelo, kakor hujše vremenske nezgode, ki bi vplivale na kakovost in količino sadja. Posebno lepo obetajo jabolka, skoraj nič manj pa tudi vinogradi, le po nekaterih krajih so nevihte s točo prizadejale zelo veliko škodo. Pridelek sliv v južnih krajih bo letos nemerno večji kot lansko leto, vendar pa še vedno najmanj za 50% manjši kot v normalnih letih. Slive so zelo dobro obrodile posebno v višjih predelih, ker so tam pozneje cvetele. Zdjaj računamo, da bomo letos iz Jugoslavije izvozili 1500—1800 vagonov suhih sliv in nad 3000 vagonov svežih. Jabolka je posebno mnogo v Sloveniji, razen zgodnejših vrst. Za izvoz jih utegne ostati za kakih 2500-3000 vagonov. Jabolka dobro kažejo tudi v Srbiji, kjer pa jih za izvoz ne bo stalo niti polovico toliko kot v Sloveniji. Vinska trgatve obeta biti letos rekordna. Glede plasiranja našega sadja na tujem trgu so letos izgledi zelo povoljni, ker so imeli slabo letino na Češkoslovaškem, v Švici, Franciji, Nemčiji, Angliji ter še po nekaterih manjših državah.

Naimodernejši hotel ob Plitvičkih jezerih

Nov velik hotel namerava zgraditi ob Plitvičkih jezerih nek švicarski velikač. Te dni se je mudila tam skupina petičnih Švicarjev z namenom, da odkupi primerno zemljišče, kjer bi stal nov hotel. Ti Švicarji so dejali, da bo ta hotel eden najmodernejših, kar jih je zdaj v Evropi sploh.

KER SO NAJEMNINO PREVIŠKO RAČUNALI

Goriška prefektura je kaznovala večje število domačinov v Renčah, Kanalu in Gorenjah, ker so baje računali letoviščarjem previsoko najemnino za sobe. Od prefektore so dobili ukaz, da morajo vrniti vsem strankam presežek nad ceno, ki jo je določila oblast, poleg tega pa plačati kazen v denarju, tako da so brez

dvoma zaradi neinformiranosti izgubili še ono, kar bi sicer lahko zaslužili od poletnih gostov.

Mussolinijev sin Bruno posetil Tržič

Pretekli teden je obiskal ladjedelnice v Tržiču in tovarno letal, Mussolinijev sin Bruno v spremstvu kol. Bisea. Gosta je sprejel Avgust Kozulič ter jima razkazal tovarno ter letališče.

Velika suša na Krasu

Iz Divače poročajo, da vlada po vsem Krasu suša, kakršne ljudje ne pomnijo. Zaradi pomanjkanja rezervoarjev za vodo in vodovodov, morajo ljudje hoditi z vozmi in sodi po vodo čisto v kraje, oddaljene nad pet ur. Tako prihajajo v Divačo po vodo kmetje iz Čičarije. Posledice suše so tudi na polju zelo občutne ter je razen žita, ki je še razmeroma dobro obrodilo, vse požgano.

GRADNJA NOVIH IN RENOVI-RANJE STARIH CEST V ISTRI

V Murah v Istri so pričeli graditi novo cesto, ki se bo pri Podgradu spojila z glavno cesto, ki pelje iz Trsta v Reko. Ta cesta bo moderna in široka 9 metrov. Obenem renovirajo staro cesto, ki pelje iz vasi Mune do Stareda. Tudi ta cesta bo široka in asfaltirana. Za ljudi so ta dela zelo dobrodošla, ker je zaposlenih pri njih mnogo brezposelnih domačinov, ki so z delom kljub skromnim zaslužkom zadovoljni.

OTVORITEV VIŠJE ŠOLE ZA TELESNO VZGOJO V BEOGRADU

Dne 15. septembra odpro višjo šolo za telesno vzgojo v Beogradu. Na slavnostno otvoritev bo ministrstvo za telesno vzgojo povabilo razen uradnih zastopnikov tudi športsko delegacijo, ki se udeležijo balkanijade. S sklepom ministra za telesno vzgojo se dovoli, da se vsem kandidatom višje šole za telesno vzgojo, ki ne bi mogli študirati na lastne stroške, zagotovi brezplačno stanovanje in skupna menza.

VELIKA SUŠA V DALMACIJI

Ze dva meseca ni bilo dežja v srednjem delu našega dalmatinskega Primorja. Zavladala je zato v zadnjem času tam velika suša, tako da je zdaj uničen dober del letošnjih pridelkov. Malokrat se zgodi, da bi morali ljudje v teh krajih zaradi slabe letine stradati, letos pa se utegne to zgoditi. Koruze in krompirja v tem delu letos ne bodo skoraj nič pridelali, in tudi vinogradi, ki so prej tako dobro kazali, so skoraj uničeni.

Kakor pripovedujejo tamkajšnji kmetje, že trideset let ni bilo v Dalmatinski Zagori tako slabe letine kot je letošnja. Včeraj je sicer padlo nekaj dežja. Neznosna sopena se je sicer nekoliko ublažila, zemlji pa dež ni dosti koristil, saj ga je padlo komaj 3 mm, dočim pa je bilo n. pr. na Sušaku 22 mm.

DRŽAVNA OBRTNA RAZSTAVA V BEOGRADU

Prva državna obrtna razstava bo oktobra meseca v Beogradu. Poseben del te razstave bo tvoril oddelek za tisk in literaturo. Na tej razstavi pa obrtništvo ne bo pokazalo samo svojega dosedanjega razvoja v socialnem in gospodarskem oziru, pač pa bo prav tako dala nove smerice za bodoče. Doprinesla bo dalje mnogo k utrditvi stanovske zavednosti. Razstava bo imela tako značaj prave manifestacije obrtništva.

Veliki zavod "RAMOS MEJA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOZA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA SIBIKOST: Hitra regeneracija po prof. Cienarelliju. ŽIVČNE BOLEZNI: Nevralgenija, izguba spomina in šibkost. REVMAZEM: kila, nadua, gota, šibrost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. ŽELODEC: upadel, razširjeni, kisline, težka prebava, bruhanje, rano. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GRLO, NOS, USESA. vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAVEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesod 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12 sečno plačevanje.

Rivadavia 3070 PLAZA ONCE

ROJAKI
NE POMISLJAJTE DOLGO
Vporabite priliko
KROJAČNICA
"PRI ZVEZDI"
Vam nudi najboljše angleško blago (SUPERLAN)
Površnik, obleka
SAMO ZA \$ 75.—
Hlače fantazija \$ 8.—

STANISLAV MAURIĆ
DONATO ALVAREZ 2059
pol kvadre od Av. San Martin — Es. Aires

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA
zatecite se k
Dr. A. GODEL
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOSKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI
ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO
Ženske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni
ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE
Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.
GOVORI SE SLOVENSKO
CALLE CANGALLO 1542

GOSPODARSKI POMEN IDRISKEGA RUDNIKA

Idrijski rudnik je od svojega početka dajal lastniku lep vsakoleten dobiček. Objavljena je statistika dohodkov od l. 1780 do 1918, ki kaže, da so se v tem času samo tri leta zaključila z izgubo, a še ta je bila le navidezna, ker se objavljene številke nanašajo na prodajo živega srebra in cinobra, ne pa na zaloge, ki so bile vedno polne (prim. Arko: Zgodovina Idrije, 68—71). Po vojni dohodkov iz rudnika niso objavljali. Tu in tam je bilo slišati, da rudnik prinaša državi izgubo; s tem se je večkrat utemeljeval odpust delavcev. Za dvoletje 1936—37 pa so izšli podatki, ki sicer nimajo uradne značaja, a gotovo izhajajo iz pravega vira. V julijski številki zelo razširjenega mesečnika "Le vie d'Italia" (izdaja ga italijansko planinsko društvo, znano pod prejšnjim imenom "Touring Club Italiano", čigar članstvo gre v stotisoče) je neki Vittore Querel napisal s številnimi slikami opremljen članek "Vir bogastva za železni posod (posoda stekleničaste podolgovate oblike drži 34,5 kg živega srebra), to je 8718 kvintalov živega srebra. Najvišji predvojni pridelek je bil l. 1913, namreč 8200 kvintalov v enem samem letu. Izvoz je šel največ v Nemčijo (9530 posod), v Anglijo (6000), v Združene države (4495), v angleško Indijo (1025 p.); manjše količine so prevzele Francija, Ogrska, Japonska, Kanada in dr. Za to srebro je država dobila iz inozemstva 30 milijonov zlatih lir, prodaja na notranjem italijanskem trgu pa je vrgla dva milijona. Prva dva meseca letošnjega leta je rudnik izvozil že okoli 300 kvintalov živega srebra in sicer največ v Anglijo, Nemčijo, Romunijo in Francijo. Povpraševanje je vedno veliko. Rudnik je jako dobro opremljen, da lahko zadosti vsakemu naročilu. Članek pravi, da je živoresberne rude še za najmanj dvajset let, če se bo izkopavanje nadaljevalo v tej meri, ne glede na ležišča, ki se že kažejo.

Na vsem svetu znaša pridelek žitarškičen boj. — Idrijsko živo srebro", v katerem navaja, da je v letu 1936—37 Idrija izvozila 25.269 vega srebra 80.000 posod letno. Na Italijo (Idrija in toskanski rudniki) jih odpade več kot tretjina, namreč 30.000. Odkar je Almaden na Špankem zaradi državljanske vojne ustavil obratovanje, ima Italija monopol živega srebra na evropskem trgu. Prej je trgovino z živim srebrom vodil nek evropski konzorej (udeleženi sta bili zlasti Italija in Španija), ki je omejeval izvoz; sedaj pa jo ima v rokah italijanski konzorej, ki kontrolira vso proizvodnjo in skrbi za prodajo.

V Querel opisuje tudi način pridelovanja, navaja nekaj zgodovinskih podatkov po Valvazorju in omenja izvršnet priprave v rudniku in ugodne zdravstvene razmere v mestu. Značilne bolezni, ki jih povzročajo živoresberni hlapi, so izgini-le. Končno pohvali zdrav rod, ki biva v idrijski kotlini. Letos, pravi, so v Idriji našli 122 družin z več kot sedmimi otroki.

TUDI SARAJEVO BO IMELO NEBOTIČNIK

Prvi nebotičnik so začeli graditi v Sarajevu ta teden. Gradi ga Kreditna zadruga železničarjev. Nebotičnik bo imel le devet nadstropij in bo torej precej nižji kakor je ljubljanski. Na vrhu bo restavracija. Drugače pa bo v tem nebotičniku 100 stanovanj, ki bodo v prvi vrsti namenjena železničarjem.

ZALOGA DOBREGA VINA

Franc Kurinčič
— Ne pozabi GARAY 3910 —
telefon 61-5384
BUENOS AIRES

ZANIMIVOSTI

ZMAGOVALCI V ZDRAVILSTVU

Zgodovina navadno proslavlja razne generale kot za velike heroje in zmagovalce, a resnični heroji in zmagovalci so znanstveniki in v prvi vrsti oni zdravniških ved.

Naj navedemo nekaj slučajev: Komaj 29 let star je prišel iz Kalifornije v New York izobražen mladenič, da bi tam vzpostavil električni stroj na 1.000.000 voltov s katerim bi zdravili čankar (rak). Ta aparat bi stal z dobavo radiuma 100 milijonov dolarjev. Lansko leto 21 marca je dr. Coates, tako se je imenoval omenjeni mladenič, pri preizkušnjah tega aparata našel smrt, ker je izvajal prevelik električni pritisk.

Od časa, ko sta Welter Redd in Jesse Lazar, našla smrt v boju z rumeno mrzlico, se ljudstvo zanima za moža, ki žrtvujejo svoje življenje za človeštvo. Vendar nobena bolezen ni zahtevala toliko žrtev razskovalec kot ravno čankar.

Koliko zdravnikov-učenjakov je podleglo ravno tisti bolezni, ki so jo hoteli premagati. Zdravniki so si vbrizgali bacile sami sebi, in ko so pričeli s svojimi zdravili se zdraviti, so si morali največkrat umetno okužen ud odrezati, če so hoteli ostati še nekaj let pri življenju, kajti navadno so morali umreti. Tako je umrl leta 1936 dr. Charles Harvey Archibald, doma iz Škocije; leta 1933 je umrl Anglež Peppedence, ko je zdravil na sebi čankar z žarki X, čankar si je dal prej "vsaditi". Umrl je vkljub temu, da si je dal trikrat operirati roko. Leta 1930 je umrl dr. Spence, ko je bil že pred enim letom izgubil roko, ki si jo je dal sam okužiti. Bil je specialist v teh boleznih od leta 1897, ko je skupno z učenjakom in očetom žarkov X, Roentgenom, študiral odkod izvira čankar. Dunajčan dr. Kristjan Deetjen je tudi žrtvoval levo roko za proučevanje žarkov X. Zdravniki so se bili odločili, da mu odrežejo samo en prst, pa ni dovolil. Dejal je: Pod nobenim pogojem ne dovolim odrezati samo en prst, ko vem da mi boste jutri morali odrezati drugega, zato mi takoj odrežite celo roko. Takih herojev je še več, ki so se žrtvovali znanstvu in človeštvu in prid. Dognali pa so tudi, da žarki X ne morejo čankarja v vsakem slučaju ozdraviti, marveč je treba rabiti še vedno star pripomoček: nož.

Profesor Borgonie je bil znašel v svetovni vojni neki magnet s katerim je izvlekel jeklo iz ran. Skoro vse življenje pa se je bavil z učinkom žarkov X. Slednjič se je tudi on okužil in za posledicami umrl. Maršal Petain mu je položil na mrtvaško posteljo najvišje francosko odlikovanje.

Zelo značilen primer požrtvovalnosti je dr. Holzknacht, ki je v svetovni vojni, ko so imeli na Dunaju

Zavrnjena prošnja za ustanovitev nove stranke

Seja ministrskega sveta pod predsedstvom dr. Stojadinovića je bila 11. VIII. Na njej so razpravljali o tekočih zadevah in so med drugim sklenili: 1. da se na predlog ministra za socialno politiko in ljudsko zdravje dovoli državna podpora 750.000 din za dograditev Zakladne bolnišnice v Zagrebu, in 2. da se na predlog notranjega ministra zavrne prošnja poslanca Milana Petkovića in tovarišev za ustanovitev nove stranke pod imenom "Kmetstvo in nacionalno gibanje".

Naznanjam da sem otvoril
GOSTILNO
"LA ESTRELLA"
kjer boste v vseh ozirih dobro postreženi z dobro domačo hrano in dobrim vinom.
Cene zmerne.
Priporoča se cenj. rojakom
IVAN GASPARISIĆ
Av. Aleorta 2363 Bs. Aires

en sam aparat žarkov X, izdelal sam enega provizoričnega, da je lahko otel smrti marsikaterega, a je ravno tako podlegel okuženju čankarja. Pač pa so si način njegovega "osebne aparata" tudi mnogi drugi zdravniki omislili, in ima te vrste aparat danes skoro vsak boljši zdravnik.

Danes so aparati za žarke X že tako izpopolnjeni, da skoro vsak čankar odpravijo in se zdravnikom ni treba bati okuženja. A kot smo prej povedali, so se zato žrtvovali nešteti učeni možje.

Zelo razširjena in nevarna bolezen je tifus, ki je doma po vsem svetu ter ne izbira med bogatimi in revnimi.

Tudi proti tej bolezni se je postavila cela vrsta učernih zdravnikov, ki so ji mnogi že podlegli.

Imamo pa že nekaj posrečenih poizkusov tudi proti tifusu. V Rusiji imajo zavod Mečnikov, v katerem popolnoma uspešno zdravijo tifus. Podoben zavod imajo tudi v Brazilu in Združenih državah. Tifus je najbolj doma po tropskih krajih. Po mrzlih krajih ni tifusa in so sploh vse kužne bolezni zelo redke pojav.

Tifus povzročajo komarji in nehičijena telesa in v jestvinah. Ko je leta 1853 dejal francoski zdravnik Beaupertuy, ki je živel v Venezueli, da tifus prenašajo in povzročajo komarji, so mu dejali, da je neumen. Nekega dne pa je dr. Lazear pustil, da mu je obsedel na roki in pil kri komar, ki mu ni ničesar slabega povzročil in ko je isto dovolil drugemu komarju, ga je ta zastrupil ter je zdravnik za posledicami moral umreti. S tem pa je tudi dokazal svojih trditvev.

In kot smo v začetku rekli: zgodovina in človeštvo te res velike ljudi vse premalo ceni in spoštuje. Zdravniki bi morali biti državni uradniki in plačani od države, da bi lahko res vso skrb posvetili zdravju ljudi. Tako pa se morajo tudi oni neredko boriti za obstanek in ni čuda, če imajo priložnost, da mnogi izrabljajo svojo znanstvo v svoj osebni dobiček. Če se vse žene samo za denar in udobnost, čemu bi se ne smeli tudi oni?

ZDRAVJE

Največji zaklad vsakega človeka je brezdvoma zdravje. Zdravje je predpogoj sreče in napredka. Zato je v navadi, da si ljudje med vsemi narodi med seboj voščijo zdravje.

Ali pa pomislimo, kolikokrat se z našim zdravjem igramo, posebno mladina. Skoro vseh bolezni je človeštvo samo krivo in bi si jih lahko obvarovalo, če bi hotelo rabiti razum.

Glavni predpogoj za ohranitev zdravja je, da človek čim bolj na ravno živi. Kapanje, telovadba, izlet v naravo, primerna hrana, delo, počitek in pošteno razvedrilo, so največji prijatelji zdravja in človekove sreče. Največji sovražniki zdravja pa so: umazano telo ne samo na zunanaj marveč tudi na znotraj, preobilo pijače in jedače in prav tako tudi premalo, slaba družčina, slabe knjige in slabi filmi.

Vsak razumen človek bo znal razločevati slabo od dobrega. Samo mladina, kot smo v začetku povedali, razum nerado vpoštevata in ga ji mnogokrat primanjkuje, zato pa jo morajo starejši poučiti, kaj je prav in kaj ni. Nobena mati, ki je bila morda v življenju vlačuga, noče, da bi isto postala tudi hči. Čestokrat starši, ki so v življenju delali kakoršnekoli napake, jih skušajo popraviti na svojih otrocih, ki pa se večkrat ne dajo in se bridko maščujejo ravno nad otroci. Narava se pač v nobenem slučaju ne da ogoljufati.

Ana Chrpova
Slov. babica
dipl. v Pragi in Bs. Aires, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovenkam. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Po-strežba prvovrstna.
ENTRE RIOS 621
U. T. 38, Mayo 8182

Nekaj iz prejšnje zgodovine Španije

Zgodovina Španije se pričinja v času, ko so Feničani začeli trgovati s starodavnimi rodovi, ki so bivali na poluotoku, na katerem se nahaja sedanja Španija. Bili so to najbrže Kelti. Zli pa se, da so na tem ozkem morskem prehodu imeli mnogo opraviti razni rodovi, ki so tedaj v prvih razvojnih letih raznih narodov in ljudstev v Evropi in na kontinentu evropske in maloazijske celine go spodovali. Tako n. pr., najdemo v Španiji mnogo mest, ki nosijo še danes feničanska imena. N. pr.: Cadiz Malaga, Sevilla, Cordoba in Medina Sidonia. Pozneje so prišli Grki, ki so trgovali po vseh obrežjih Sredozemlja. V deželi, kjer se nahaja zdaj Španija, so zavzeli več obmorskih postojank. V notranjosti v hribih in gorah, pa so naleteli na silne odpore pri raznih hribovskih rodovih, ki tujece niso marali. Pri Grkih so se širile vse mogoče govorice, kako ti rodovi v hribih čuvajo razne zaklade in bogastvo. Te govorice so napotile celo Kartežane, da so prihruli preko ožine in zavzeli velike širjave ozemlja ob morju, ki so jih držali nad 250 let in izvažali razne dragocene rude.

Barcelona je bila ustanovljena po Hamilkarju Barca in Kartagena še danes priča o veliki moči Kartazanov, ki so jo nekoč imeli v Španiji. Iz Španije je veliki Hanibal peljal svojo armado, ki je večinoma obstojala iz samih Špancev, preko Alp, ko je vdrl v Italijo. On sam je bil vzgojen v Španiji in se je tudi poročil z Špankinjo. Po smrti Hasdrubala je on postal vrhovni poveljnik nad kartaginskimi armadami, ki jih je vodil do zmage ter je osvojil vse južne in vzhodne kraje Španije. Znamenito obleganje Saguntume je postalo nesmrtno v zgodovini, ki kaže trdo odpornost rodu. Mesto, da bi se predalo Hanibalu, so vsi prebivalci šli na obrambo, tudi žene in otroci so raje do zadnjega poginili, kakor bi se predali sovražniku.

Kartagince so premagali še le Rimljani, ki so pozneje vdrl v Španijo. S Skipijosem še le se začenja rimska zgodovina v Španiji. Rimske legije so polagoma osvojile vso Španijo. Zmagoviti rimski vojskovodja general Numantia, je priključil vso deželo rimskemu cesarstvu. Ljudstvo se pa še dolgo ni pomirilo in je kazalo dolgo svojo odpornost. Šele Julij Cezarju se je posrečilo, ko je v četrti obiskal Španijo in je s posebnimi zagotovili potolažil nemirne Špance. Od tedaj naprej se začne naša takozvana "rimska prosperiteta v Španiji". Cesar August je uspel pozneje še dalje. Pridobil je celo odporne Asturce v gorovjih in mir je vladal na to v Španiji celih 400 let.

Pozneje je pa Španija padla kot žrtev gotimskim četam, ki so vdirale v rimsko območje. Dolga leta so se borili teh krajev borili na mejah propadajočega rimskega cesarstva. Španske legije so bile, ki so zadržale Bretonce, pa tudi sovražnika ob Reni in Donavi. Takozvano Hadrijanovo steno, ob katero so butali Britanci in drugi so branili Španci. Dolgo časa so vzdržali ter branili stari rimski red.

Zadnji rimski cesar Teodozij, je umrl leta 395. V Španiji so nato zavladali Vizigoti. Ti so bolj tvorili neko zasedbo dežele, kakor pa zmagovalce. To so bili Arijei, ki so se pa po spreobrnitvi kralja Reccaredda leta 587, vsladali raznim narodom ob Sredozemlju, posebno na španskem polotoku, dokler niso vdrl na evropsko celino tolpe Muslimanov.

Okrog leta 711 so muslimanske tolpe prišle preko gibraltarske ožine in zva čepz es aefj 'ufuzozo od agsu prostora južna Španija, bogata polja, tudi razvito industrijo, kolikor in kakršne je bilo v tistih časih. Planjave in ravnine so izropali. Nekaterih hribovitih in gorskih krajev pa niso mogli zavzeti, ker jim vsled trdega odpora branilcev niso bili dostopni. Mohamedanske tolpe so prihrule celo v Francijo, kjer jih je še le Karol Martel' zaustavil blizu Tour sa l. 732.

Španija je čudna dežela po svojem prebivalstvu. So to mešanice vseh raznih rodov in plemen. Čiste ga pristnega španskega plemena sploh ni. V gotovih pokrajinah se najde od sile razborite ljudi, zopet druge polejene in v drugem kraju zopet same veseljake, ki se ne zanimajo za drugega, kakor da brenkajo na kitare, prepevajo in plesejo, kakor da je vse njihovo življenje en sam praznik. Drugi se zopet zanimajo samo za igre, bikoborbe, itd. Pa so zopet veliki pobožnjaki, ki na obudovanja vredne načine častijo Boga. Take ljudi se srečuje na španskem polotoku.

Narodoslovci pravijo, da je v Špancih precej mohamedanske krvi. Posebno pri veseljakih je to opaziti. Prav kakor svoje čase oni, ki so sledili preroku, ki je učil, da je za vsakega važna tista ura, v kateri živi in da dolžnost za vsakega je, da si tisto uro prijetno napravi.

Katoliška cerkev je začela širiti svoj upliv v Španiji zlasti po zmagi pri Cavadongi pa katoliški kraljici Izabeli leta 1492. Bili so to junaški boji in tedanji španski branilci so obvarovali ta najbolj zapadni konec Evrope pred poplavo prodirajočega mohamedanizma. Poznejša stoletja so vladali Španiji Asturski kralji, potem Leon Kastiljski in pozneje Alfonso iz Aragona. Ti vodniki Špancev so potisnili mohamedance iz polotoka nazaj v Afriko. Nekaj upliva je pa seveda ostalo še dolga desetletja od mohamedanizma. Meste, ki nosijo iz teh borb z mohamedanci posebna zgodovinska izpričevala so Toledo, kjer je Alfonz VI. iz Kastilje leta 1085 pognal mohamedance v beg, mesto Toledo pa je postalo tedaj glavno mesto Španije. Alfonz I. iz Aragonov je pa dosegel pomembno zmago l. 1118 pri Zaragozi, kjer je potolkel Muslimane. Leta 1248 je kralj Leon iz Kastilje premagal More pri Cordobi in zavzel zraven še druga mesta. Muslimani so se upirali in držali po raznih točkah še skoro dve sto let, dokler jih ni Izabela leta 1492 na celi črti potolkla in osvobodila polotok muslimanske ga upliva.

To so bile nekake križarske vojске, ki so jih vodili krščanski Španci skoro pet sto let in šele kraljici Izabeli se je posrečilo združiti in zediniti Španijo. Kraljica Izabela je bila tista, ki je dala dovoljenje Kristofu Kolumbu za pot v neznani svet, kjer je odkril Ameriko.

Koncem petnajstega stoletja so bili Mori potisnjeni iz Španije. A njihov upliv je pa ostal še močan v Sredozemlju. Še več kakor celih sto let so bili strah krščanskim narodom, pozneje so delah izpade v druge kraje. Šele sin kraljice Izabele Don Juan iz Asturije je s svojo zmago zadet smrtni udarec upliva muslimanstva.

In danes po več stoletjih zopet teče kri v potokih na španskem polotoku. V splošnem je razlika le ta, da se Mori ne borijo proti celokupnemu španskemu narodu ampak skupno z enim delom tega naroda proti drugemu delu.

PICASSO POSEKAL JUZNOAMERISKI REKORD

V needljo se je spustil s padalom, z višine 6.150 metrov na postajališče San Fernanda, Tomas Picasso ter srečno priletel na zemljo. Picasso je s tem prekosil svoj lastni rekord, ki ga je pred časom dosegel.

KADAR ISČETE SLUŽBE
obrnite se na rojakinjo
Berto Cernič
DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Rojaki
Predno si naročite obleko
OBIŠČITE
KROJAČNICO
Cirila Podgornik
ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih.
CENE ZMERNE
TINOGASTA 5231
Vill'a Devoto

Od Ituzainga do San Antonia

Ituzaingó. Saj ta kraj je že nekoliko poznani našim bralcem.

Tamkaj na potu proti Lujanu, na FCO, leži ta kraj, ki ima gotovo že čez deset tisoč prebivalcev, med katerimi je 40 Slovencev. Večinoma de lajo v tamkajšnjem zavetišču "Colonía". Bralci se bodo gotovo domislili letalske katastrofe pred kakim mesecem, ko je potniški avion ob 5 uri zjutraj porušil en paviljon in je bilo več hiralec mrtvih...

Naši rojaki imajo tamkaj lične hišice in žive prav blizu skupaj. Doma so pa od Gorice in s Krasa.

Oni dan sem spet krenil tja. Ni bila najprimernejša ura, zakaj ob treh popoldne ni zlepa kdo doma in tako sem moral po nekod kar čisto mimo. Pri Trobčevih sem našel dva znana obrazka. Fantek in deklica sta bila namreč pri birni na Paternalu.

No, kjer sem jih našel doma, smo se pa marsikaj pomenili. Koka je bila mrzla zima v begunstvu v gradu Krupa v Beli krajini in kako vleče burja čez Budanje od koder je Premrlova gospa... jaz sem se pa domislil nekega učitelja, ki je bil iz Vipave doma, in je nas šolarje odlikoval z naslovom: "vosu bedanjški"...

Toda moja pot je morala dalje. Še v San Antonio, kjer imajo slovenske sestre šolo, in nadalje v Merlo sem bil namenjen.

Za spremembo sem si zaželel nekaj sprehoda. Od Ituzaingó do San Antonia je kake pol ure hoda. Tlakanih cest je človek do grla sit, zato sem jo mahnil kar čez polje. Pa sem se malo zmotil. To si pa lahko

mislite, kako je nevéščno človeku v dolgem talarju in teški zimski sukni, če ga greje tako topla dan, kot je bilo 17. avgusta — sredi zime je to, pa je bilo prav kot doma v njegovih dneh, tako je pritiskalo sonce.

No, pa to bi ne bilo še tako nevéščno, ker sonce se je že sprajljalo spat... bolj nerodno je s takimi sukni, kadar moraš skozi žične ograje...

In tako se mi je zgodilo. Stopal sem dalje in opazoval, kje se mi bo pokazala cerkev svetega Antona. Tamkaj spredaj je samevalo drevje sredi širnega polja, na desno se je pasla cikasta živina, za plotom je ležala mrhovina lepega hrta, ki bi se ga prav zares ustrašil, če bi vame zalajal. Ob strani je tekla ograja bodoče žice. Kar dalje sem moral. Toda, takole ne bom prav prišel. Res mi je bil ljub sprehod skozi pokojno polje, toda večernica je vse jasneje svetila in oznanjala, da me bo zalotila noč. Tedaj šele se mi je tam, skoro za hrbtom pokazal izza drevja obris cerkve sv. Antona...

Takole sem z vso mirnostjo korakal in razmišljal. In to si lahko mislite, da človeku ne zmanjka snovi, če vsakovrstne ljudi srečuje. Dva nimata enakega obraza pa tudi dva enako ne mislita.

Pravijo, da so nekateri ljudje slepi za nekatere barve. Modro se jim vidi zeleno... Tako je pa tudi v mišljenju, da nekateri hočejo celo resnico samo prisiliti naj se njihovim željam podredi.

Tudi jaz sem mislil, da sem si izbral krajšo pot do Sv. Antona... Hm, glej no. Kot tisti ljudje, kateri menijo, da je vse drugo boljše kot tista modrost, ki jo je imel oče, ki se uči v cerkvi... In tako krenejo na napačno pot iz katere je potem še težje kreniti, kot morem to jaz, če jo uberem čez in skozi žične ograje. "Smo se spametovali", mi je trdil že marsikdo. Sedaj bomo imeli novo vero. Vero napredka in civilizacije, kulture, tehnike...

Spomnil sem se onega sivega indijskega bramana, ki je slovel, da zna razrešiti vse duhovne zapletke. Zanj je zvedel nek evropejec, ki je davno že zapravil vso vero in iskal ravnotežje na vse mogoče načine. Stopil je do tega bramana in ga prosil naj da jasnost v njegovo zmedeno dušo. Starček mu je odgovoril:

Ne vem, če te bom razvozlal. To pa vem, da če imaš v sreču te stvari, boš gotovo našel mir: Bodi previden, uravnavaš svoje misli k najvišjemu, ne bodi neveden v vsakdanjo-

stih in želi vedeti kar največ stvari, bodi neizprosno dosleden sam s seboj, prevdari svoje delo predno ga storiš, nikdar se ne domišljaj na svoje znanje.

Spomnil se je tedaj ta posvetnjak, da je kot otrok prav isto bral v katekizmu...

Zares. Le kaj je treba hoditi v Indijo po tisto modrost, ki jo imamo že davno gotovo v evangeliju.

"Gremo naprej in ne nazaj" mi je trdil nekdo. Tudi po napačni poti se naprej gre. Le da se nikamor ne pride, ali bolje, človek se zgubi! Toda vse drugače, kot je bilo z menoj, ki sem vendarle videl cilj svojega pota...

Kar skozi ograje bo treba, in tako sem tudi napravil. Ko si pa enkrat skozi, potem pa seveda ne moreš prav nič vedeti, koliko zaprek te čaka, predno se spet izmotaš iz o-

grad. Zvezde na nebu so se množile, a tudi plotovi in jarki niso minevali. Sedaj skozi, sedaj čez, spet sem zabredel v goščo "bodeče neže"... temni obris cerkve, ki je bil moj cilj se mi pa kar ni hotel primakniti. Tiho in mrtvo je bilo polje, nemo je samevalo drevje, le osamelo kljuse je mulilo travo, tamkaj od ceste je bilo slišati avtomobilske troblje in vlak...

Res nisem izbral pota najbolj posrečeno, in je bilo stopinj za kake pol ure več, in tudi na obleki se pozna, kako pikajo žične ograje, pa vendar mi ni bilo žal romantičnega sprehoda, ko sem se iz ograj in jarkov srečno izmotal in potrkal pri sestrah, ki so se pač začudile poznemu obisku.

Sprehod onih zemljanov skozi ta svet, kateri menijo, da gredo naprej, če se drže pota brezbožnosti, ne bo

tako lahko krenil na tisto pot, ki srečno konča.

Spehani in utrujeni, nemočni bomo nekoč potrkali na vrata večnosti in takrat bomo spoznali isto, kar je spoznal indijski knez Dabšelin, ki je imel velikansko knjižnico in je naročil učenjakom, da naj mu izpišejo iz knjig tisto kar je najvažnejše. Iz tega izvlečka si je dal napraviti še krajši izvleček, ki je bil še vedno za 15 knjig debel...

Še vedno preveč za moža, ki se je v tem že postaral. Tedaj mu je nek svetovalec dal krščanski evangelij. Knez ga je bral, in si izpisal tele besede: Vera, upanje, ljubezen! Vadi se v čednostih, varuj se hudobije, in ne boš se bal ne smrti ne tega kar pride za njo! — Te besede si je prilepil na svoj knežji prestol, da so jih vsi lahko brali, in dal se je krstiti...

ZLATKO BADEL

Calle Agüero 2151

U. T. 44 - 3317

BUENOS AIRES

VSAKEMU TEGOVCU, KI ŽELI SPOZNATI TA DVA ODLIČNA IN PRVORAZREDNA PROIZVODA, POSLJEM VZOREC NA ZAHTEVO BREZPLAČNO

STARA

SLJIVOVICA

BADEL

UVOZENA IZ JUGOSLAVIJE V SODIH

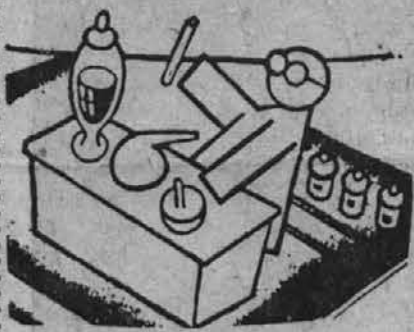
PELINKOVEC

BADEL

PRIDELAN V BUENOS AIRESU IZ PRVORAZREDNIH PRVIN, KI SE UVAŽAJO IZ JUGOSLAVIJE.

Francišek Hušpaur

DIPLOMIрани LĒKARNAR IN KEMIČAR

izvršuje vsakovrstne kemične analize po zelo nizkih cenah, svojim stariim klijentom pa popočno brezplačno. Odjemalcem iz notranjosti dežele pošilja analize potom pošte. Prepričajte se o svojem zdravju, analizirajte si kri in orino!

FACUNDO QUIROGA 1441 DOCK SUD

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljenec

Nadaljevanje 104

Premoženje svoje sestre je cenil najmanj na šestnajst milijonov rubljev.

Njegov del je bil prav tako velik, toda Pavel ga je v zadnjih letih pogledal.

Sedaj pa — sedaj naj bi molčal in gledal, kako zapuša sestra svoje ogromno premoženje drugim — kako ga zapuša siromakom, biričem in kaznjencem. — Ta misel ga je sprava skoraj ob pamet.

Mar naj bi zares vse to izgubil? Pavel se je sesedel na stol, si podprl glavo z rokama in jel premišljevat, kako naj bi preprečil to nesparmetno Natakino namero.

Se bi si bil mogel ohraniti ogromno premoženje — oporoka se nahaja še v sestriini pisalni mizi.

Če pa bi Nataka doletela nenadna smrt, če bi slučaj hotel, da bi umrla, bi Pavel uničil oporoko in premoženje, vredno šestnajst milijonov rubljev, bi bilo njegovo.

Da, če bi Nataka nenadoma umrla!

Toda bila je še mlada, mlajša kakor Pavel in lahko bi še dolgo živel, tedaj pa —

Nataka je bila idealistka in bi lahko še za življenja razdelila svoje premoženje v dobrodne namene in ga vrgla skoz okno — to mora Pavel preprečiti za vsako ceno.

Pavel je dolgo sedel za mizo, ko so se mu ustnice naenkrat skrivile v krut smehljaj in zašepetale:

— Tako mora biti!

Njegove oči so se ustavile na slikah njegovih staršev in Pavel se zdrzne. Prebledel je, kajti zdelo se

mu je, da ga je mati z zida prezirljivo pogledala.

Pavel odpre vrata in pokliče slugo.

— Prinesite mi vrč kavkaškega vina! — je zapovedal Pavel, — in pokličite stražmojstra Sergija. Povejte mu, da ga potrebujem v službeni zadevi.

Ko je sluga zaprl vrata za seboj, je Pavel razburjeno stopical po sobi in šepetal:

— Sergij je pravi! Ta kozak bo storil vse!

— Oh, moje lastne roke morajo ostati čiste, ne smem jih umazati s sestriško krvjo.

Pavel sede zopet k mizi, si podpre glavo z rokama in začne zopet premišljevat in sestavljati peklenški načrt.

— Sergij jo bo umoril! — zašepetala Pavel. — Jaz pa bom našel truplo, pretvarjal se bom, delal se bom obupanega, ker so mi ugrabili sestro — takoj bom začel s preiskovanjem, poklicel bom vse služabnike in Sergija obdolžil umora. V svoji jezi bom potegnil samokres in pogladil kozaku kroglo v srce, da ne bo imel časa niti ziniti.

— Potem pa se bom moral zagovarjati, ker sem ubil morileca svoje sestre. To pa ne bo preteško — vem da bodo sodniki na moji strani, pričrhan sem, da me ne bodo obsodili.

Nekdo je potrkal na vrata.

Pavel vstane. Prej kakor je odprl, pa se je še pogledal v zrcalo, videti je hotel in se prepričati, če bi ga ne izdal razburjeni obraz.

Na pragu se pojavi stražmojster Sergij.

Sergij je bil človek srednje velikosti z zelo širokimi rameni. V službi je že osivel. Njegovo nizko čelo je govoriло o nizki inteligenciji, male oči

pa so pričale o zločinskih nagonih.

Poročnik Soltikov je poznal svojega stražmojstra, vedel je, da je to slab in potuhnjel človek.

— Stražmojster Sergij, pridite bliže, — reče Pavel Soltikov zapovedujoč, ker sedaj še ni mogel govoriti z njim zaupljivo, kajti pravkar je prinesel sluga v sobo dva vrča vina.

— Ali zapoveduje gospod poročnik še kaj? — vpraša sluga.

— Ničesar več! — odvrne Pavel, potem pa se obrne k svojemu stražmojstru in reče namenoma zelo glasno:

— Vam, stražmojster, bi pa dal rad nekaj navodil glede naših jetnikov. Poslušajte!

Stražmojster je stal strogo vzravnano pred svojim poročnikom.

Ko pa je sluga odšel iz sobe se je Pavel nasmehnil, stopil je k svojemu kozaku mu položil roko na ramo ter mu rekel:

— Dragi Sergij, ali veste, kaj vam bom zapovedal? Poskusiti morate tole kavkaško vino, ki leži že dolgo vrsto let v naši kleti. Zdi se mi, da je izredno dobre kakovosti, vi pa ste, če se ne motim, dober poznavalec in strokovnjak.

Sergij se nasmehne in si pogladi brado.

— Gospod poročnik, hvala vam, — odgovori stražmojster. Vi ste pa zares izreden poveljnik.

— Dragi Sergij, vam ugaja torej bivanje v tem dvorcu — mar ne?

— Kako mi tudi ne bi ugajalo, — odvrne kozak in sede na poročnikovo vabilo k mizi. — Zagotavljam vam, da bi rad ostal še štirinajst dni tukaj, kajti vem, da nam potem, ko bomo prekoračili sibirsko mejo, ne bo ravno preveč prijetno.

— Zato se moramo sedaj tem bolj krepeti. — vzklikne Pavel in napol-

ni čašo.

— Gospod poročnik, na vaše zdravje! — reče Sergij in dvigne svojo čašo, — predvsem pa na zdravje mlade gospodarice, kneginje, vaše sestre!

— Živela! — vzklikne Pavel. Ko pa so se njegove ustnice dotaknile roba kozareca, si je mislil "Naj n-mre!"

— Ali mi dovolite eno vprašanje? — reče zopet Sergij. — Gospod poročnik vodi sedaj prvi transport v Sibirijo — kajne da?

— Da! — odvrne Pavel. — Sam sem se prijavil. Hotel sem se prepričati, če je takšen transport zvezan zares s takimi težkočami, kakor so mi pripovedovali moji tovariši. Toda doslej je bilo vendar popolnoma zabavno.

— Gospod poročnik, — odvrne stražmojster — dokler smo še v evropski Rusiji, stvar še ni tako strašna. Saj hodimo neprestano skoz mesta in vasi, na planih ravninah je dovolj vode, za denar pa vam dajo povsod hrane. Ko pa bomo prispeli na nepregledne sirske snežne poljane, boste vedeli, da so imeli vaši tovariši prav, ko so vam opisovali grozote takih transportov.

— To je moja sedemdeset in šesta pot v Sibirijo. —

— Dragi moj Sergij, tedaj mi morate o vsem pripovedovati — odvrne poročnik.

— Gospod poročnik, če bi vam pripovedoval, kaj vse sem doživel na teh neskončnih poteh, bi mi niti ne verjeli. Moral sem se boriti proti krdelu volkov, stradali smo že štirinajst dni, nešteto krat so nas napadli Kirgizi, sedemkrat pa so nas kaznjenci v spanju poskušali umoriti.

— Najstrašnejša pa je nevarnost sibirskih snežnih poljan.

— Kakšna nevarnost? — vpraša Soltikov.

— Strašni snežni meteži! — odvrne Sergij in izprazne svojo čašo. — Med nekim strahovitim metežem sem doživel nekoč čudno pustolovščino.

— To je bilo približno pred desetimi leti, bil sem deset let mlajši, močnejši in odpornejši, kakor sem danes. Danes bi ne imel več moči, da bi se od dne do dne upiral smrti, ki mi je takrat grozila s poginom.

— Toda v tistih nočeh — še sedaj me stresa groza, če se jih spomnim.

— Pijte in pripovedujte mi, — ga zaprosi Pavel.

Kozak popije vino, Pavel Soltikov pa mu je napolnil čašo znova.

91. POGlavJE

Pustolovščina v stepi.

— Pred desetimi leti so mi zapovedali naj odvedem v Sibirijo šest kaznjencev, in sicer na polotok Sahalin, ki se nahaja — kakor vam je znano — naskrajnem vzhodu Sibirije.

— Tu je bilo šest zločincev, ki so tvorili nevarno razbojniško tolpo. Vsak posameznik je imel deset ali pa dvajset umorov na duši in zagotavljam vam, sem užival, ko sem vodil to sodrgo po zasluženo plačilo v Sibirijo.

— V začetku je šlo vse v najlepšem redu. Naši ptički so sicer trikrat poskušali, da bi ušli, toda vsakokrat smo jih ujeli ter jih s puškini mi kopiti premlatili do mrtvega, potem pa so bili pridni in pohlevni kakor ovee.

— Prekoračili smo sibirsko mejo in jezdili po snežnih poljanah. Kaznjence smo okovali v težke okove, moji kozaki so morali neprestano paziti nanje. Če pa bi kateri poskušal pobeogniti znova, bi ga bili ustrelili

POZREŠNI PETELIN

V nekem kokošnjaku sem videl petelina, ki je kar sam hrustal koruzo, ko je gospodinja prinesla hrane za vso kokoško družino. Ko je kak predzna kura hotela pobrati zrno, je bil že pri njej in takoj je morala spet zrno spustiti. Ko se je po dolgem času najedel, je pustil tudi ubogim kokošim, da so lahko začele pobirati hrano. Med tem se je pa on povzpela na visok kokošnjak in zakikirikal, kot kak general. Pa saj je tudi bil. Vse kokoši so v strahu poslušale, kako bo zapel. Ko pa je končal svojo ponosno pesem, so mu morale pritrčiti v znak, da je dobro zapel. Kar nisem mogel verjeti, da morajo tudi živali prenašati tak prezir in sužnost, ker sem mislil, da so samo ljudje slabi. Zato sem vprašal gospodnjo, kdaj bo dala drugič kokošim hrane, da bom spet prišel gledat, kako se bo obnašal petelin. Ob napovedani uri sem bil na svojem mestu. Gospodinja pa kot po navadi, prinese kokošji družini koruze in petelin je kot po navadi zakričal in začel požrešno pobirati zrna, dočim so pohlevne kokoške čakale, kdaj bo sit, da jim bo dovolil, da se smejo tudi one najesti. Kar po dve in več zrn je ošabnež požiral. Naenkrat je pa začel otrsati z glavo, in se mlo ozirati okrog, kot bi iskal pomoči. Navadno rdeč greben mu je nekam posinela in se mu je vsak trenotek spreminjal na črno, dokler mu ni postal popolnoma črn. Tedaj pa se je grozno napel in vrgel iz sebe nekaj zrn. Zavalil se je po tleh z umirajočim vzvikom. Še parkrat je brenil in ostal mrtev pred strmečimi kokoškami. To se je zgodilo tako hitro, da se mi je zdelo, da sanjam. A bilo je vendar res. Petelin je v svoji požrešnosti hotel vse naenkrat pojesti, pa mu ni grlo moglo tako hitro požirati, zato se je zadušil.

Ko sem pripovedoval to dogodbičo mojemu očetu, mi je rekel, da se zgodi tako z vsakim, ki hoče vse sam pojesti.

Milivoj Kranjec

Avellaneda, prov. Bs. Aires.

Dragi Milivoj, prav hvaležni smo ti za tvojo krasno dogodbičo. Mi smo prepričani, da jo bodo vsi otroci radi čitali. Zato te torej prosimo, da nam še kaj pošlješ in, da tudi tvojim prijateljem rečeš naj nam kaj pišejo. Upamo pa, da jih bo že sama zavist spravila do razmišljanja. Saj

smo tvoje ime kar na najboljši prostor postavili. Tudi njim se bo zgodilo enako. Le povej jim. Pa lepa hvala, in mnogo pozdravov.

Kotičkovo uredništvo.

PROŠNJA

Mladinski kotiček je bil pri vseh otrocih lepo sprejet. In še vedno nam prihajajo nove zahvale. Otrokom bi ugajalo več slik. Tudi od starišev smo dobili pohvalo za trud. Kakor otroci, tako tudi stariši in drugi, zahtevajo slik. Nihče pa ne pomisli, koliko stanejo slike. To je zelo draga zadeva. Zato se obračamo do vseh dobrih sre, naj kaj prispevajo za slike k Mladinskemu kotičku. Za vsak najmanjši dar bo Kotičkovo uredništvo zelo hvaležno. Pošlje se lahko tudi v znamkah na Uredništvo Slovenskega lista, ali na naslov: Kotičkovo uredništvo, C. C. 171. Buenos Aires. Imamo namreč prav lepih povestice, ki bodo ugajale tudi odraslim. Brez slik bi pa te povestice ne bile popolne, zato jih nemoremo začeti priobčevati. Na delo torej za našo mladino.

Nedolžni deklici krmita race

Danilo Gorinšek:

DOMAČA STREHA

Le pojdi fantič širomsvet, preplezaj vse stezice, preplezaj, kar je kje vrhov, preplavaj vse vodice!

Ko slednji kraj ti bo poznan iščočemu uteho, ti zaželelo bo srce spet — pod domačo streho!

SIROMAK

Brat moj kamen, bela cesta sestra moja — tira me naprej brez konca, brez pokoja.

Kadar jaz odhajam, nihče ne žaluje; ko se vracam, nihče me ne pričakuje.

Kadar grem skoz gozd, še ptice onemijo; drobni žarki sonca plaho v me strmijo.

Šumljajočega studenta spev utihne; skoz vrhove drevja veter glasno vzdihne.

Po obrazu bijejo me dolge veje — v gozdu je temno, a v srcu še temneje.

Marija Brenčičeva

Prispodoba k zgornji sliki

Prižgaj vendar svetiljko.

— Sedaj zagledam slabo luč, ki se mi je bližala. Naposled sem vendar mogel razločiti postavo kozaka. Spoznal sem ga pri slabi svetlobi. Bil je to neki Kutuzov.

— Bedak, poslušaj me! — mu zakličem, — dobil boš v sekundi dvajset in pet udarcev! Zakaj me nisi zbudil? Spal sem najmanj deset ur.

— Toda, gospod hetman, — odvrne Kutuzov, — saj ste spali komaj pol ure.

— Človek, ti si vendar neumen! Kako si upaš trditi, da sem spal komaj pol ure, ko pa je sedaj že trdnina tema, legel pa sem, ko je bilo pol dne.

— Hetman, poglejte na uro in prepričajte se boste, da ste spali največ dvajset minut.

— Potegnil sem iz žepa svojo uro in se prepričal, da je bilo dvajset in pet minut čez dvanajst.

— Poldne ali polnoč? — to je bilo vprašanje.

— Kmalu pa so prišli tudi drugi kozaki in med njimi oni, ki me je zjutraj opozoril in mi rekel da nam ta nenadna vročina ne prinaša ničesar dobrega.

— Hetman, kaj pravite? — vzklikne kozak. Mar vam nisem rekel — izgubljeni smo! Čez pol ure bomo doživeli strašen vihar in metež, če pa dotlej ne bomo našli kake kirgiške hiše, smo izgubljeni.

— Na konje! — sem ukazal.

— Čez tri minute smo bili že v sedlih.

— Toda kaj naj bi storili s kaznjenci?

— Morali so hoditi peš, ker niso imeli konjev, dirjati pa tudi niso mogli za nami.

— Kaj naj bi storil?

— Poglejte — gospod poročnik —

— Hetman, — odgovori kozak, — za sedaj ne moremo ničesar drugega storiti, kakor počakati, da se bo vihar podel, ali pa da nam bo sneg narastel do vratu in nas zakril.

— Prokletstvo! — zavpijem, saj ta vihar vendar ne more tako dolgo trajati?!

— Tedaj pa sem zaslišal, kako se je kozak zasmeljal.

— Hetman! — odvrne kozak, — doživel sem že vihar, ki je trajal več kot dvajset dni.

— Dvajset dni! — vzkliknem. — Kaj bo torej z nami?

— Kar je Bog odločil! — odvrne stari kozak mirno.

— Razjahajte! — sem zapovedal.

— Najprej so se spustili kaznjenci s konjev, potem pa so skočili na tla še kozaki.

— Potem pa so postavili konje drugega poleg drugega tako, da so konji sestavljali nekakšen zid, ki bi nas branil.

— Konji so stali v snegu in z nami pričakovali smrti.

— Blizna konj nam je dajala toploto, čeprav so bili konji strašno izmučeni. Zveste živali so stale kakor, da bi bile izklesane iz kamna, čeprav jih je ogromna množina snega silila, da bi legle na tla.

— Pogledam na uro. Že tri ure smo se nahajali na tem mestu, metež pa ni pojenjal.

— Gospod poročnik, to kar je padalo ni bil že več sneg, temveč kosi ledu, veliki kakor moja pest.

— Tega naši konji niso mogli zdržati. Eden izmed njih se je zgrudil na tla, drugi je poskušal, da bi pobegnul, tako da so kozaki postajali že nemirni, ker ni kozaka, ki bi si hotel rešiti življenje, dočim bi moral njegov konj poginiti.

— Ivan, kaj naj storimo sedaj? —

—

— Hetman, — odgovori kozak, — za sedaj ne moremo ničesar drugega storiti, kakor počakati, da se bo vihar podel, ali pa da nam bo sneg narastel do vratu in nas zakril.

— Prokletstvo! — zavpijem, saj ta vihar vendar ne more tako dolgo trajati?!

— Tedaj pa sem zaslišal, kako se je kozak zasmeljal.

— Hetman! — odvrne kozak, — doživel sem že vihar, ki je trajal več kot dvajset dni.

— Dvajset dni! — vzkliknem. — Kaj bo torej z nami?

— Kar je Bog odločil! — odvrne stari kozak mirno.

— Razjahajte! — sem zapovedal.

— Najprej so se spustili kaznjenci s konjev, potem pa so skočili na tla še kozaki.

— Potem pa so postavili konje drugega poleg drugega tako, da so konji sestavljali nekakšen zid, ki bi nas branil.

— Konji so stali v snegu in z nami pričakovali smrti.

— Blizna konj nam je dajala toploto, čeprav so bili konji strašno izmučeni. Zveste živali so stale kakor, da bi bile izklesane iz kamna, čeprav jih je ogromna množina snega silila, da bi legle na tla.

— Pogledam na uro. Že tri ure smo se nahajali na tem mestu, metež pa ni pojenjal.

— Gospod poročnik, to kar je padalo ni bil že več sneg, temveč kosi ledu, veliki kakor moja pest.

— Tega naši konji niso mogli zdržati. Eden izmed njih se je zgrudil na tla, drugi je poskušal, da bi pobegnul, tako da so kozaki postajali že nemirni, ker ni kozaka, ki bi si hotel rešiti življenje, dočim bi moral njegov konj poginiti.

— Ivan, kaj naj storimo sedaj? —

—

vprašam starega kozaka.

— Hetman, takoj bom povedal, — odvrne kozak, — toda najprej moram pogledati, če imamo že dovolj gradiva, ki bi ga potrebovali.

— In kozak je poskušal sneg z rokami in nogami.

— Nisem ga razumel, kaj bi rad, ko pa se je vrnil, mi je povedal, kaj je mislil.

— Samo en izhod imamo, samo na en način se lahko rešimo, — mi reče kozak. — Zgraditi bomo morali hišo iz snega.

— Hišo iz snega?

— Da; drugače se ne bomo rešili! Hrane imamo dovolj, v sneženi hiši pa bi lahko počakali, dokler bi ne ponehal metež.

— Ubogal sem njegov nasvet in zapovedal svojim ljudem, naj pričnejo z delom takoj. Tudi našim jetnikom sem sneg okove in nista minuli dve uri, ko je bila snežena hiša gotova. V njej je bilo prostora za nas in za naše konje, čeprav smo se morali malo stisniti.

— Našo hrano sem postavil v kot hiše, izjavil sem, da bom vsakogar brez usmiljenja ustrelil, kdor bi ukradel tudi najmanjšo množino. Vedel sem, da boom morali najbrž dolgo ostati v tej hiši, radi tega smo morali biti v hrani zelo zmerni. V sneženi hišici je bila tema nepremagljiva kraljica. Luči nismo prižgali pa tudi topli hrani smo morali dati slovo.

S seboj smo imeli nekaj steklenic žganja, ki so nam izborno služile.

Tako so minevali dnevi. Ker pa nisem imel s seboj koledarja nisem vedel, kako dolgo se že nahajamo na tem mestu. Po mojem mnenju smo bili v sneženi hišici že kakih osem dni.

(Dalje prihodnjije)